

ek

GEK

stölt utána...

tség fenntartását az eni helyzet tisztázását Romániának nem kell tási egyezményt kötni sem Olaszországgal.

német párt nyilatkozatlegi külpolitikai helyzet, a bolsevizmus elromán politikát kíván. A nők összefogását és a irányuló akció fokozásnémetek ezzel az orak meghalni, mert állam megerősítését ésrcot követeli. A némeimék orvoslását kéri, cokban a németek váltüzdent a civilizáció ésében.

Vántu előadó, majd anculet miniszterelnök.

befejeztével decembermentet.

müniké a varsói tárgyalásokról (folytatás)

emét és kiváló tulaj-

jelentés szerint szom-Antonescu román kül-Bucurestibe utazott.

A lengyel kormány hivatalos közleményt miniszter teljes véle-lyt meg abban, hogy lenegi helyzetet s a andé kapcsolatot. El-ak, hogy a két ország ik a két nemzet akabaráttság a nemzetközi ek és az európai biz-előmozdítását szol-leszögezte közös el-en vonalon érvényben g és Románia között zódést. Az országok den vonatkozásában nek kapcsán a varsói

Románia közoktatá-vezérkari főnöknek ésányzójának legyelcrarati és kölcsönös bi-entől áthátva, mely áshoz fűzi és attól a gy még jobban egy-szemleli életét, a két ényit irt alá a Rom-özötti kulturális kap-ntetésben. Ugyancsak két ország ifjúsága-éveze is. A két minisz-almat arra, hogy rati-határ megállapításá-jepyzőkönyvet.

riák az összes es főiskolákat

3. (Rador.) A lengyel-heit és iskoláit bezár-ok megszállva tartják t. Itten felszólították tséki az egyetemet. mita diákok tüntettek t betörték. Krakkóban t szocialista diákok erült sor.

MI

ven évi tapaszta-gmodernebb mino-stallin és „OLLA” minden gyógyszer-ában. Úgyjeljen az márkára

ROMANIA

Taxa p. plátite No. 224. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cuij, Str. Baron L. Pop 61. Előfizetési árak: Havonta 110, negyedévre 320, fél-évre 600, egészévre 1200 lej. Külföldre: Havonta 2, negyedévre 6, fél-évre 12, egészévre 20 dollár. Hirdetések díjszabás szerint. Az „UJ KELET” az erdélyi és bánági zsidóság egyetlen politikai napilapja. Cikkeink utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Di Ramasetter Róbert

Disztér 2. I. e.

BUDAPEST

ESZDŐPOLITIKAI NAPILAP

Bérmertetlen leveleket nem fogadunk el. Kéziratok megőrzését és visszaküldését nem vállaljuk. Főszerkesztő: dr. Marton Ernő. Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc. Bucuresti szerkesztő: Hát-szegi Ernő, Strada Cobălcescu 52. Kedd, 1936. december 1. 5097. EV. KISZLEV 16. XIX. EVI. 275. SZAM

December 1.

Tizenyolc éve immár annak, hogy Transilvânia román népe Alba-Iulián kimondotta az anyaországgal való egyesülést. Tizennyolcad-szor ünnepli meg a mai napon a román nép a tartományok egyesülésének évfordulóját és figyelemreméltó jelensége a történelmi idők-nek, hogy ez az ünnepség az évek teltevel nemcsak hogy nem veszít semmit fényéből és jelentőségéből, de évről évre növekvő érdek-lődés és lelkesedés jegyében zajlik le. Ebben az esztendőben a megszokottnál is kihangsulyo-zottabb melegséggel és pompával készül meg-ünnepelni Románia december elsejét és az ünnepségekből ezalkalommal kivesszük rész-ülket azok a szövetséges államok is, amelyek-nek oldalán harcolva, Románia elérhette év-százados nemzeti ideáljának megvalósulását, az összes románoknak egy ország határai között való egyesítését.

Az évforduló jelentőségének ez a megkülönböztetett kihangsúlyozása annak a feszült külpolitikai helyzetnek tudható be, amely már évek óta nyugtalanítja Európa népeit. Egyes népek nyíltan és leplezetlenül készülődnek a háborúra és ez természetesen a többi népeket is arra kényszeríti, hogy fokozottabb éberség-gel álljanak őrt határaik mellett és védjék meg hősiés küzdelemmel és évszázados szen-vedéssel megszerzett és megváltott hazájuk-at. Ezzel a háborús és támadó pszichózissal szemben manifesztálta ma a román nép és hűségese szövetségeseivel egyetemben messze-hangzó bizonyosságát kívánja adni a világ előtt, hogy az 1918 december elsején végre-hajtott egyesülés tényét örökönek és megvál-zozhatatlannak tekintik és hogy a megvalósí-tott ideált nem engedi többé vitássa tenni.

Nagyon természetes, hogy a román nép mai ünnepének jelentőségét az ittélő kisebbségek is, közöttük elsősorban a zsidóság, mélyen átérzik és méltatják. Mi, romániai zsidók, akik teljesen egybeforrottunk érezzük ma-gunkat a román állammal és annak leg-magasabb érdekeivel, szintén együtt örven-dünk a román néppel és a legmelegebb, leg-odaadóbb áldozatkészséggel kívánjuk elő-mozdítani annak békés törekvéseit. Mert mi december elsejét elsősorban a béke ünnepé-nek tekintjük és tudjuk azt, hogy a román népek is legvitalisabb érdeke és ezért leg-főbb törekvése a béke fenntartása és biztosí-tása. Romániának nincsenek támadó szándé-kai senkivel szemben, békében, egyetértésben kíván élni összes szomszédaival. Ennek a törhetetlen bekezdésként harsány mani-fesztációja a mai nap, de egyben annak a ki-hangsúlyozása is, hogy a békeakarat mögött egy 18 millió ország fiatalos tettekkészsége és kombattív ereje áll, amely nem engedi vi-tássa tenni nehé, évszázados küzdelmekkel megszerzett nemzeti egységét.

A romániai kisebbségek számára december elsejének különös jelentősége van. A tizen-yolc évvel ezelőtt megtartott albauliai nemzetgyűlésen nemcsak a románlakta terü-letek egyesülését mondták ki, de kimondot-ták azt is, hogy az ittélő másfajú és más-nyelvű népeknek biztosítani fogják teljes népi és egyéni szabadságát. Az albauliai határo-zatok nemcsak a románságnak, de a kisebb-ségeknél is Magna Charta-ját képezik. Ezek-nek a határozatoknak a kisebbségekre vonat-kozó része így hangzik:

„Teljes nemzeti szabadság minden együtt-lakó népnek. Minden nép önmagát fogja köz-igazgatni, önmaga végzi az oktatást, a bírás-kodást, saját nyelvén és saját kebeléből vá-lasztott fiai által. Minden nép jogot kap a képviselőre a törvényhozásban és az ország-kormányzásában, tagjainak arányszáma sze-int.”

December elseje eltéphetetlen jogok forrása egy a román nép, mint az ittélő kisebbsé-gek számára. Ha az albauliai határozatok-nak a kisebbségekre vonatkozó része az évek folyamán csak igen kismértékben is valósult meg, sohasem adjuk fel a reményt, hogy az akkor deklarált nemzeti és emberi ideálok egykor mégis eleven valósággá válnak. Hisz-szük azt, hogy az a történelmi erő, amely 18 évvel ezelőtt a román nép számára meghozta az igazgátvevést, elevenen fog hatni a román népben és nemcsak arra fogja képessé tenni, hogy saját nemzeti érdekeit és országghatárait megvédi mindenkiel szemben, de arra is, hogy a kebelében élő kisebbségi népek szá-

Fényes ünnepségek közepette emlékszik meg ma Románia lakossága Transilvania és az Ókirályság egyesüléséről

A bucuresti és cluj ünnepségek programja. Megérkezett a francia, cseh és jugoszláv küldöttség Bucurestibe. Maniu is felszólal a kamara díszülésén

December 3-án nagyszabású ünnepségek lesznek Clujon

Cluj, november 30. (Az Uj Kelet tud.) Ma, kedden országsszerte nagy fényvel és pompával ünneplik meg Transilvania és a Banat Óromániához való csatlakozásá-nak 18-ik évfordulóját. A feszült külpoli-tikai helyzet teszi szükségessé a mai nap ünnepi jellegének erőteljes kihangsulyo-zását és a román kormány ezért ünnepi együtt ezt a napot a kisanant többi álla-mainak küldöttségeivel. Az egész ország lakossága ünnepi díszben fogadja a mai napot. Minden városban és községben ün-nepségek, az iskolákban emlékünnepek, a színházakban díszelőadások hirdetik Nagy-Románia megteremtődését, a parl-ament pedig a csehszlovák és jugoszláv de-legációk jelenlétében adózik a történelmi nap emlékének.

Clujon az ünnepségek délelőtt tíz óraker veszik kezdetüket istentiszteletekkel és az összes iskolákban ünnepi programokkal. Déli 12 óraker a középiskolák tanulói és

az egyetemi ifjúság a Nemzeti Színház előtt gyülekezik, ahol a diákság egyik vezére fog beszélni. Ezután az ifjúság tün-tető menetté alakul át és zenével, zászlók-kal járja be a várost. A menet a Nemzeti Színházhoz tér majd vissza, ahol az anti-revizionista ligák képviselői, a hazafias egyesületek vezetői és az ifjúsági vezérek fogadják a diákság felvonulását. Délután négy óraker a Nemzeti Színházban ünne-pés lesz, amelynek keretében az antirevi-zionista Liga nevében Metes Stefan volt államtitkár, akadémiai tag szólal fel, az Astra nevében Breazu egyetemi tanár be-szél és végül az ifjúság egyik vezére tart előadást.

Az antirevizionista liga egyébként az ünnep napra Timisoara, Arad, Deva, Aiud, Carei Mare, Orastie, Petrosani és Simeria városokba, valamint Transilvania és Banat többi jelentős helyeire küldött szónokokat.

Megérkeztek a külföldi küldöttségek

Bucuresti, november 30. Vasárnap este Bucurestibe érkezett az a francia katonai küldöttség, mely a fővárosi és cluj ünnepé-geken is részt vesz. A küldöttség Mittelhauser vezetése mellett érkezett és az állomáson Prodan és Partenie tábornokok, a tisztikar, a vezérkar és a nemzetvédelmi minisztérium képviselői fogadtak. Az állomáson várta a küldöttséget Thierry francia követ is. A pá-lyaudvar fogadótermében ünnepélyesen üd-vözölték a vendégeket, akik ezután autón az Athéne Palace szállóba hajtottak.

Hétfőn délelőtt 8 óra 40 percker megér-kezett a csehszlovák parlament harminctagu küldöttsége, Malypetr kamarai elnök és Sou-kup szenátus elnök vezetésével. A szépen feldíszített pályaudvaron, melyet a kisanant államok jobogóival aggatták tele, Inculet mi-niszterelnök helyettes, Saveanu kamarai, La-pedatu szenátusi elnök, Badulescu külügyi államtitkár, Jan Seba csehszlovák követ, va-lamint a kamara és szenátus több tagja fo-gadta a vendégeket. A kölcsönös bemutatko-zásokat Jan Seba vezette, majd a vendégek a Pallace Athénebe vonultak át.

Tíz óra 30 percker futott be a jugoszláv képviselői vonata is. A küldöttség vezetője maga Csirics, a szkuptsina elnöke. A jugo-szláv szenátorokat és képviselőket Saveanu, Lapedatu, Badulescu, Grigorescu, Kaszidolac jugoszláv követ és számos előkelőség fogad-ta. A vendégek ezután autón szállóba ha-jtottak. A román parlament a vendégek kísé-retéül Cozma, Furlugeanu, Alexandri és Trestianu képviselőket jelölte ki.

A francia katonai küldöttség ma felke-reste az ismeretlen katona sírját és megko-szoruzta, majd meglekintette a katonai mu-zeumot, végül pedig a Belu temetőben vi-

rágót helyeztek el a világháboruban elesett francia katonák sírjain.

Malypetr, a csehszlovák képviselőház el-nöke, az Aderverulnak a következő nyilatko-zatot adta:

— Igen nagy örömmre szolgál, hogy ma az önök körében lehetek. Főlöské, ismé-telmem, milyen mély benyomást keltenek minden idegenben Románia szépségei. Ez-uton is ki akarom fejezni köszönetemet azon szép fogadtatásért, amelyben beintünket ré-szesítettek. Részvételünk a holnapi ünnep-ség anyyira természetes, hogy ahhoz semmi-féle megjegyzést nem kell fűzni. Meg fogjuk látni a holnap elhangzó beszédekből, hogy a kisanant államok parlamentjei, mint egyet-len testület akarnak munkálkodni a béke és a szerződéses védelmébe.

Tatarescu hétfőn délben vendégül látta Malypetr, Soukupt, Cairicset, Saveanut és Lapedatut.

Maniu Bucurestibe érkezett és résztvesz a kamara díszülésén, amelyen fel is szólal. Saveanu kamarai elnök a szállóában felke-reste Maniut, hogy a díszülés programját ve-le is megbeszélje.

Az ünnepi program

Az egyesülési ünnep bucuresti programja a következő:

Délelőtt 9 óraker az ismeretlen katona sír-jánál rekviem. Ezzel egyidejűleg a Domnita Balasa templomban ünneplik Jugoszlavia egyesülésének évfordulóját is. 10 óraker lep-lezik le a Diadallivet, amelynél a király is jelen lesz. A csapatok itt fognak elvonulni az uralkodó előtt Déli egy óraker a királyi pala-tában közebé lesz, délután pedig a kamara díszülése zajlik le.

(Folytatása a 10. oldalon)

mára is megadja a szabad élet és boldogulás lehetőségét.

December elseje a béke ünnepe. A külső és belső béké. Románia számára az egyik épp-oly fontos, mint a másik. Ezért vesszük ki

mi is őszinte szívvvel a részünket a mai ün-nepből és ezért kívánjuk, hogy a béke gon-dolata, amelyet Románia és szövetségesei képviselnek, diadalmaskodjék a háboru rontó szelleme felett.

VILAG TUKRE

Modern Messiások

Irtá: Joseph Caillaux

Legutóbb érdekes könyv jelent meg. Ci-me: „Az elárult forradalom“, szerzője Trockij.

Ennek a cikkemnek, amelyben ismerteti akarom a könyvet, „Modern Messiások“ címet adtam, de nem azért, mintha más nem jutott volna hirtelen az eszembe, ha-nem ez a szó ad leginkább fogalmat arról a sok doktrináról, amelyet Trockij munkájában élénk tár és amely azt hiszem, legjobban fejezi ki ennek az álmodozó, Messiás-hitű embernek a gondolkozását.

A Munka Marxnak vagy Engelsnek egy tételén épül fel, amelyet legjobban talán így lehetne összefoglalni: „Minden farsa-dalmi rend a termelés állapotától függ. A kommunizmus el fog érkezni a fejlődésnek ahhoz a fokához, amikor feleslegessé válik az állam, miután megszűntek mindazok az ellentétek, amelyek a javak helytelen el-osztásának következményei.”

Feleslegessé válik az állam! Milyen miszticizmus vagy helyesebben milyen ál-modozás!

Vajjon az anyagi javak egyenlő elosztá-sa diadalmaskodni fog azokon az emberi szenvedélyeken is, amelyek tíz eset közül kilencben a bűnök okozói?

Hát valóban komolyan hiheti valaki, hogy feleslegessé válik a bírói és közigaz-gatási gépezet, mert ezek nélkül is fé-ken lehet tartani az emberi szenvedélye-keket?

Trockij maga is belátta, hogy milyen hi-bába eshetik, éppen ezért megjegyezte: „A proletárdiktatura nem jelent mást, mint a diktatura felszívódását a szocialis-ta társadalomba és mindenekelőtt a bü-rokrácia teljes felszámolását. Ezt leg-alábbis a marxista tantétel, de lehet, hogy ez tévedés.

És ezen a habozó tételén, amelyet a két-kedés köde vesz körül, épített fel Trockij egy egész forradalmat és ezen az ingatag talajon állva hitte, hogy sikerülni fog el-tüntetni minden különbséget az egyes osz-tályok között!

Nem csoda, hogy ezeketán Trockij is el-érkezett oda, ahová végzetserüen el kel-lett érkeznie: be kell látnia, hogy a bur-zsoázia helyett és helyén a cári uralom bukása után egy új bürokrácia fejlődött ki, holott nemcsak ő, hanem maga Lenin is éppen ezt akarta a legerélyesebb kézzel kiirtani.

A nagy világorradalmár özvegye meg is jegyezte: „Ha Lenin élne, ma bőrfőben ülne“. Ezzel a megállapításával Lenin öz-vegye csak frappansabb formába öntötte azt, amit férje a bürokrácia mindenható-ságáról vallott. Trockij most megerősíti mindezt új könyvében.

Könyve több fejezetében is feltárja a szerző ennek az új kasznak minden hibá-ját. Megállapítja, hogy az új bürokrácia hatalmasabb még a réginél is, mivel sem-miféle ellenőrzéstől nem kell tartania. Abszolut felségjogokat élvez és tudatában van annak, hogy minden tőle függ. Való-ban: az a zsarnok lett belőle, akiről Nietzsche beszélt. Az új bürokrácia lehe-tetlenné tesz miredn haladást és minden kezdeményezést.

Trockij könyvében hosszasan beszámol lelki fejlődéséről, ifjúságáról és arról a kultúráról, amelyre szert tett. Megállapí-tja végül, hogy ma még az irodalmi isko-lát is egyznásután megfojtják. Természe-tesen ez nem csupán az irodalmi iskolák-ra vonatkozik, mert az egész szellemvilá-got félig öntudatlanul, de annál energiku-sabbán elnyomják.

A most hatalmon levő kényurak úgy ér-zik, hogy politikai szempontokból ellen-őrzniök kell az egész szellemi életet és meg

vannak győzödé arra, hogy nekik kell megszabniok annak fejlődési irányát. A mai diktátorok uralma megfellebbezhetetlenül kiterjed a koncentrációs táborokra, a mezőgazdaságra és a zenére. A központi pártvezetőség névtelen cikkeiben — amelyek azonban inkább a legfelsőbb hadvezetőség könyörtelen parancsaira emlékeztetnek — kényük-kedvük szerint uralkodnak az építészetben, az irodalmon, a színpadon és a baletten, nem is beszélve olyan csekélyeségekről, mint a bölcsészet, a természettudományok és a történelem.

A szellemi elnyomás tehát tovább terjed. A bürokrácia uralkodik nemcsak az emberek testén, hanem a lelkén is!

Elgondolkodva azon a tragikus ellentmondáson, amely a forradalom embereinek elgondolása és az utódaik által megvalósított rendszer között oly szembetűnő, lehetetlen nem gondolnom az anarchizmus hirdetőinek a jóslataira, akik egymást váltogatták az utolsó évszázadban. Akár Kropotkinnak, akár Herbert Spencernek neveztek őket, úgy az egyik, mint a másik szemében az állam — vagy még inkább a bürokrácia — egyformán minden haladás kerékkötőjének tűnt fel. Ezért van, hogy úgy az egyik, mint a másik minél kevesebb hatalmat akart meghagyni a bürokráciának.

De nemcsak Oroszországban jutott a bürokrácia minden mértéken túlmenő hatalomhoz. Mindenütt, ahová nézünk, elhatárolódott az emberek lelkén és mindenütt egyforma pusztítást végez.

„Az elárult forradalom“ szerzője éles késsel boncolgatja a helyzetet és arra a megállapításra jut, hogy „Európa dekadenciájának főoka az, hogy gazdaságilag felmorzsolódott és negyven nemzeti államra oszlak, melyeknek vármjai, utlevélvizsgálatai, pénzügyi és nemzeti partikularizmust szolgáló óriási hadseregei leküzdhetetlen akadályokat állítanak az emberiség és a civilizáció gazdasági fejlődése elé.

Mi más mond ez, mint azt, hogy az „európai gondolat“ elcsenevészése folyton minden hatalom fokozatosan annak a kasztnak kezére jutott, amely mohóságával egymásután felfal mindent és mindenkit és még a gondolat szabadságot is halálra ítéli, a legkulturáltabb államokban is?

Milyen különös ellentétet mutatnak ezek az emberek, akik megakadályozzák a haladást, holott azt hirdetik, hogy éppen annak a szolgálatában állanak és visszavetnek az egész emberiséget ahelyett, hogy előre vinnék?

Mi a magyarázata mindennek? Egyetlen körülmény lehet csak.

Ezek a nagy intelligenciájú emberek, akikről szólám, hatalmas szavak titkainak urai, de ezek a szavak a tömeg közé jutva szörnyű pusztításokat végeznek. Ezek a modern Messiások nem veszik észre az eléjük táruuló szakadékokat.

Magukbavetett Messiás-hitük vakká teszik őket.

RÁDIÓ MŰSOR

Kedd, december 1.

Bucuresti. 6.30: Ütemes torna, zene, szakelőadások, orvosi tanácsadó, hírek. 13.15: Sibiceanu zenekar. 19.15: Motzoi zenekar. 19.30: Közvetítés Alba Iuliaról. 20.25: Grotutza Alexandru dalokat énekel. 21.50: Albu hegedűművész játéka. 21.30: Szimfónikus hangverseny. 22.30: Hírek, a zene folytatása. 23.20: Dinicu zenekar.

Budapest I. 7.45: Torna, lemezek, étrend. 11: Hírek. 11.20: Felolvasások. 13.05: Szalonzene, hírek. 14.30: Hanglemezek. 15.40: Hírek. 17.10: Arányi Mária előadása. 18: Előadás, szalonzene. 19.30: Felolvasás. 20: Hollán énekművész zongorakísérettel. 20.35: Rátkaiest. 21.40: Cigányzene. 22.35: Hírek. 23: Orgonahangverseny. 23.40: Angol nyelvű előadás, jazz zene, hírek.

Bécs. 7.45: Torna, Strauss lemezek. 14.10: Klasszikus lemezek. 18.25: Dalok. 21: Szimfónikus zene. 22.05: Dal- és áriaest.

— A CFR autobusjáratai. Bucurestiből jelentik: Az előre kidolgozott programnak megfelelően, a CFR december 1-én a következő útvonalakon indít meg autobusjárát: Arad — Lipova, Timisoara — Aravita, Timisoara — Foeni — Cruceeni.

Vaida szenzációs beszéde a Román Front külpolitikájáról

Vaida szerint Romániának egyik nagyhatalommal sincs tökéletes egyezménye. A revízió a nemzetközi politika fejlődésének tükrében

Bucuresti, november 30. Vaida Sándor Román Frontja vasárnap konferenciát tartott, amelyen a szervezet megyei főnökei gyűltek össze. Jelen voltak a párt összes vezetői és Vaida 11 miniszterviselt alvezére. A gyűlést Ioanescu nyitotta meg, majd Vaida Sándor tartott beszédet, aki előbb december 1-e nagy nemzeti jelentőségéről beszélt, utána pedig Codreanu legutóbbi nyilatkozatával foglalkozott.

A vasgárda nyilatkozata

— Sajnálattal kell megállapítanom — mondotta — mint aki mindig jóindulatúan és szülői szeretettel tekinttem a vasgárdára — függetlenül attól, hogy elismerik vagy sem ezt a jóindulatomat — hogy az a határozat, mely golyót akar küldeni az ország vezetőinek testébe és öngyilkossá tenni egy egész nemzeteket, olyan gondolatmenet, amelyet nem vártam volna a nyilatkozat aláíróitól. Hogyan beszélhet így egy olyan ember, aki mint az új nemzetek vezére akar szerepelni? Hogyan beszélhet tömeges öngyilkosságokról olyan ember, akinek nem lehet más célja, mint a harc, életre és halálra, a harc, mely nagy és új dolgokat jelent.

— De meg kell emlékezni az országot vezető államférfiak gyengeségéről, akik türik azt, hogy az uccán vonják őket felelősségre, mint ahogy az most történt. Ellenfele voltam és vagyok Titulescu politikájának, de elismertem kvalitásait és az ország érdekében végeztem munkáit. Ha már lelévésre van szó, hát lőjjen le mindannyiunkat Codreanu ur, de ne legyen öngyilkos és ne hívja fel hasonló cselekedetre az egész nemzeteket, hanem maradjon életben, harcoljon, találjon megoldásokat és bizonyítsa be az utódoknak, hogy méltóbb volt a harca, mint mi. Ha ma a fiatalisággal foglalkozom, nem érekből teszem. Megmaradok mindenkor politikai vonalon és megakaram mutatni az ifjuságnak, hogy mi a követendő útja.

Ezután arról beszélt Vaida, hogy milyen ellenszennvel fogadták politikai mozgalmának zászlóbontását. Azóta azonban, ugyszólván az összes politikai pártok ki-sajátították a román front eredeti programját, ami azt bizonyítja, hogy a mozgalom erőteljesebb, mint valaha, sőt hogy ez az egyetlen politikai realitása az országnak. Külpolitikai vonatkozásokban, kijelentette Vaida, sohasem támatta Franciaország és Oroszország belső berendezkedését. Belső helyzetük soha nem érdekelte, legfeljebb olyan vonatkozásokban, hogy milyen hatással lehetnek ezek a viszonyok a romániai állapotokra.

A szövetségek kérdése

— En akartam egyezményt kötni Oroszországgal még abban az időben, amikor Titulescu nem akarta. Folyton nagy szövetségeseinkről beszélnek, de szeretném, ha Antonescu megmondaná, hogy „nagy szövetségeseink“ közül melyikkel van formális szövetségi egyezmény: Franciaországgal, Angliával, Japánnal, vagy Olaszországgal? A valóságban semmiféle egyezményünk sincs, amely formálisan és automatikusan biztosítaná területi érintetlenségünket. Sem Franciaországgal, sem Angliával. Ennek ellenére minden pártvezér nagy szövetségeseinkkel szembeni kötelezettségeiről beszél.

A külügyminisztérium iratárában semmiféle ilyen szerződés nincs.

Az igazság az, hogy Anglia és Németország kölcsönösen bombázták egymást a háboru alatt és mégis nagy erőfeszítéseket tesznek a megegyezésre. Franciaország és Németország jóllehet kinélet nélkül háboruztak egymással, most nemzeti bankkormányzói útján tárgyalják meg a gazdasági és pénzügyi együttműködés lehetőségét. Olaszország és Ausztria a multban ellenségek voltak, még ma is függő kérdés Tirol kérdése, ennek ellenére látjuk, hogy mi történik ma. Olaszország megficskázott bennünket, hogy megbüntessen hibáinkért. Ha az etnográfiai térképre nézünk, könnyűszerrel kiolvashatjuk, hogy mik a külpolitikai orientációink követelményei.

Legyen előttünk Stefan cel Mare és Mihai Viteazul példája, akik tudtak olyan politikát követni, amely a román érdekeket szolgálta. (Nagy taps.) A pánszláv törekvésekkel szemben mi latinok tömörítjük erőinket.

A revízió kérdése

Ezután a kisantról beszél és felemliti az első megbeszélés történetét, mely a kisantról alkotó államok között lezajlott. A békeszerződésen Venizelosz hívta össze Jugoszlávia, Csehszlovákia, Lengyelország és Románia megbízottait és ebből a megbeszélésből alakult ki a kisantr. Majd a revízió kérdéséről beszélt, megállapítja, hogy Magyarország számára jelenlegi külpolitikái vonala a legszerencséslebb. Olaszország nem lehet hűségese szövetségese Magyarországnak, mert pon-

tosan ellenkezőek az érdekeik. A német barátság végzetes lehet Magyarországra, meg nem szabad elfelejteni, hogy a német nép sűrű tömegekben majdnem egészen Budapestig lakik. A német szövetség következtében Magyarország még kisebb országgá válhatik, mint amilyen ma. Magyarország számára a revízió porhinta és a nép szemébe, mely középkori állapotokban sanylődik.

Majd a Népszövetségről beszélt, amelyet szükségesnek tart és kijelenti, hogy nincs ok aggodalomra. A természetellenes szövetségek mindig felbomlanak, mint ahogy a kitörésekor Olaszország és Románia is kiléptek a központi hatalmak szövetségéből. Végül a királyról beszélt Vaida és a király körüli tömörülésre szólította fel a politikai élet vezetőit.

Select Mozgó

Jön:

Select Mozgó

ANA STEN egyetlen fímie: MARIA KROSNNOVA

E filmben felelevenedik a régi orosz cári gárda élete. Orosz dalok, orosz táncok!

Pénteken nyújtják át a választfeliratot az uralkodónak

A szenátus is megszavazta a választfeliratot

Bucuresti, november 30. A szenátus vasárnap ülést tartott Lapedatu elnökletével. A szombati ülés jegyzőkönyvének felolvasása után Cuza kijelenti, hogy fenntartja magának a jogot választ adni a dr. Niemerowor főrabbi által mondottakra.

A beteg Stoicescu professzor helyett Ramniceanu látja el az előadói teendőket. Megállapítja, hogy a szenátus lelkesen fogadta a királyi felhívást az egység és összhang érdekében. Azt hitte azonban, hogy a magas szózat első következménye legalább annyiban fog állani, hogy az ellenlék jóhiszemű és objektív kritikát fog gyakorolni.

Gafencu félbeszakítja: Ön tévesen magyarázza a magas kiáltványt.

Ramniceanu folytatva beszédét a nemzeti parasztpárt nyilatkozatával foglalkozik. Támadja a paraszállam eszméjét, ami azonban hiányzik a nemzeti parasztpárt nyilatkozatából. Ez talán azt jelenti, hogy lemondanak erről a formuláról.

Gafencu: Ez a formula nemcsak a mi, de a nagy tömegek lelkébe hatolt.

Iamandi: Illuzió.

Rövid szóváltás következik Gafencu és

Iamandi miniszter között, majd Ramniceanu folytatja beszédét. A kormány tevékenységéről beszél, elutasítja a cenzura elleni támadásokat és kéri a felirati javaslat elfogadását.

A szenátus 86 szavazattal 1 ellenében el is fogadja a felirati javaslatot, majd kisorsolták annak a bizottságnak tagjait, amely Miron patriarkával az élen bemutatja az uralkodónak a választfeliratot. A király pénteken délelben fogja fogadni a szenátus küldöttségét. A szenátus legközelebbi ülését pénteken délután tartja.

— A változás éveiben a rég bevált természetes „Ferenc József“ keserűvíz nélkülözhetetlen háziszor, főként ha arra kell törekednünk, hogy az agy, a tüdő és a szív felé irányuló vértóulást ellensúlyozzuk, valamint hogy az emésztőszervek renyhe működése folytán a belekben beállott pangást biztos és enyhe módon megszüntessük. Az orvosok ajánlják.

— Székely Béla: Az antiszemitizmus és története 380 lap, Tabor-kiadás 106 lej, Lepage-nál, Cluj. Postán utánvétellel. Kérje a Tabor-kiadványok teljes jegyzékét.

הדרת קנר
של חנוכה

Chanuka-akció
5697

Chanuka-gyertyák eladása

Chanuka-ünnepélyek rendezése. A zsidó iskolák növendékeinek gyűlése. Társasjátékok rendezése családknál és a zsidó otthonokban biztosítják a

Keren Kayemeth Leisrael

chanuka-akciójának sikerét.

Dr. Fischer

Felejtethetetlen évilágkongresszus

Cluj, november 30. (A hány héttel ezelőtt e dő államférfi járt Tr Soloveitsik, az egykori I jelenleg az Angol-Palesz toja. Soloveitsikot Pales küldte a galut zsidó nép bizatással: bajban van B tegye meg a kötelesség államférfiut ünnepeket zsidó államférfiut, akit Palesztina zsidósága k egész világ zsidósága. mann, vagy ahogyan a at az újságolvasók tudat gyümünisztor“ látogatott te számunkra feledheteti látogatást. Abból a nem Nahum Goldmann, mely érezte a zsidókérdés közéleti embereinek abbtót, melyet a cionista hogy a zsidó nép sorsát nyitsák. Herzl, Nordau, voltak Nahum Goldmann élen. Nagy, díszes örökös noki, műrekek, amivel N rázította el vasárnap del bizonyítja, hogy a negy

Dr. Fischer

Dr. Fischer Tivadar, a Párt elnöke, a december mából kuszóbn álló nem man nyelven való mélt a gyűlést.

— Az ardeai zsidóság mondotta többek között sabb alkotó elemelt képe politikai szervezetenek, Zsidó Párt“ név alatti ban áll a román nép nem méjével és melynek pr nemzet és a román ál érdekeivel való azonos homlokzatán.

Majd így folytatta: alapelveinek megfelelően gal irányítjuk mi is gor utáni évfodulóra, résztv örömben, mellyel egyes tét ünnepl és megemlé az 1918. évi december 1- ardeai románság lelkile tett tanuságot azáltal, h zeti boldogságra való fé natában helyet talált be ethnikai kisebbségek élet testvéri gondolás is, hisz tározatokban kifejezésre hogy a kiegészített Ro mokrácia elveinek meg módon kormányoztassék lakosságának is bizto nemzeti igazságoságot.

Dr. Fischer Tivadar a man nyelvi felszólalásá öfelségének, a dinasztia tetésével fejzte be s a a következőket mondott

A Zsidó Párt e Goldmann

— Gyakran, amikor n nak a komor problémá sors fejlődésének útján francia forradalom ideje zsiolannak visszhangja kember, amelynek jelet zónan befolyásolta a XIX netét: „Minden jogot a embernek, de semmit se

— Ma nyilvánvaló, h ajándéka, mely a diasz ágáiban települt zsidó dalom szelleme által insz ralizmus elveinek aspyé mellett jutott osztal, rés ethnikai kollektivitása t ettség és jognélküliség jon meg, illuzió volt es — Ki vonhatná meg igazai polgári egyenjogu

Front

közi politika

dekeik. A német Magyarországra, ni, hogy a német ajdnein egészen het szövetség kög még kisebb oramilyen ma. Ma-revizio porhintés zepkori állapotok.

szélt, amelyet elenti, hogy nincs mézetellenes szölbomlanak, mint aszország és Rozponti hatalmak királyról beszélt tömörülésre szó- t vezetőit.

ci Mozgó

NOVA

rosz táncok!

álás-

ak

tt, majd Ramni- A kormány tevé- tasítja a cenzura kéri a felirati ja-

zaftal 1 ellenében i javaslatot, majd zottságnak tagjait, val az élen bemu- választófeliratot. A fogja fogadni a A szenátus legkö- délután tartja.

a rég bevált termé- eserüvz nélkülözhe- arra kell töreked- és a szív felé irá- asulyozzuk, valamint renyhe működése ott pangást biztos és tessük. Az orvosok

antiszemitizmus és -kiadás 106 lej, Le- tányvétel. Kérje a jegyzékét.

akció

vertyák

rendezése. A ndékeinek gyűj- rendezése csalá- thonokban bizto-

remeth

nak sikerét.

Dr. Nahum Goldmann kétórás előadása a zsidó sorsról

Felejthetetlen élménye volt a clujzi zsidóságnak Nahum Goldmann nagy beszéde. A zsidó világkongresszus ardeali képviselőitének értekezlete. Dr. Nahum Goldmann beszámolója a kongresszusi vezetőség eddigi tevékenységéről.

Nagyszabású bankett Nahum Goldmann tiszteletére

Cluj, november 30. (Az Uj Kelet tud.) Né- hány héttel ezelőtt egy palesztinai zsi- dő államférfi járt Transilvániában: Max Soloveitsik, az egykori litván zsidó miniszter, jelenleg az Angol-Palesztinai Bank igazga- tója. Soloveitsikot Palesztina zsidó népe küldte a gálut zsidó népéhez, egyszerű meg- bizatással: bajban van Erec Jisraél, a gálut tegye meg a kötelességét. Vasárnap is zsidó államférfiut ünnepelehetett Cluj zsidósága, zsidó államférfit, akit azonban nem csak Palesztina zsidósága küldött, hanem az egész világ zsidósága. Dr. Nahum Gold- mann, vagy ahogyan a közhelyszerűen ment át az újságolvasók tudatába, „a zsidó kül- ügyminiszter” látogatott el hozzánk és tet- te számunkra feledhetetlen ünneppé ezt a látogatást. Abból a nemzedékből származik Nahum Goldmann, mely már a maga bőrén érezte a zsidókérdés minden súlyát és a közéleti embereknek abból a díszes galériájá- ból, melyet a cionista szervezet termelt ki, hogy a zsidó nép sorsát jobb jövő felé irá- nyítsák. Herzl, Nordau, Motzkin, Szokolov voltak Nahum Goldmann elődei a zsidó nép élén. Nagy, díszes örökség ez és az a szö- nök, műreink, amivel Nahum Goldmann ká- ráztatta el vasárnap délelőtt hallgatóságát, bizonyítja, hogy a negyven év körüli fiatal

zsidó politikus méltó örököse a zsidó népi politika nagy hagyományainak.

Cluj zsidóságának vendége

Délelőtt 9 órakor Oradeáról érkezett Na- hum Goldmann Clujra. Az állomáson a zsidó világkongresszus tansilván tartományi ve- zetősége, élén dr. Hamburg Józseffel, a Zsi- dő Nemzeti Szövetség helyi csoportja, Gottlieb József elnök vezetésével fogadta. A délelőtti ülést megelőzően Goldmann pár perces esz- meceserére a helyi csoport vendége volt. Itt néhány meleg szóval Weinbergér Nándor üd- vözölte. Goldmann röviden beszámolt a cionis- mozgalom jelenlegi helyzetéről és a ki- rályi bizottság munkájának várható ered- ményéről. Ezután a jelenlévők a Capitol- mozgó épületébe vonultak át, ahol zsúfolt te- remben nyolcszáz főnyi tömeg fogadta or- kánszerű tappsal a helyi zsidó vezetők társa- ságában belépő Nahum Goldmann. Az emelvényen dr. Fischer Tivadar, a Zsidó Párt elnöke, dr. Fischer József, a zsidó párt tartományi vezetőségének elnöke, dr. Hamburg József a zsidó világkongresszus tartományi vezetőségének elnöke és dr. Lá- wénstein Lajos (Tg.-Mures) foglaltak he- lyet.

Dr. Fischer Tivadar a Zsidó Párt országos elnöke december elsejéről

Dr. Fischer Tivadar, az Országos Zsidó Párt elnöke, a december 1-ei évforduló alkal- mából küszöbön álló nemzeti ünnepnek ro- mán nyelven való méltatásával vezette be a gyűlést.

— Az ardeali zsidóság nagy többsége — mondotta többek között — egyik legfonto- sabb alkotó elemeit képezi annak az országos politikai szervezetnek, melynek „Romániai Zsidó Párt” név alatti kiépülése összhang- ban áll a román nép nemzeti egységének esz- méjével és melynek programja a román nemzet és a román állam magasabbrendű érdekeivel való azonosítás jeiszavát viseli homlokzatán.

Majd így folytatta: Programunk ezen alapelveinek megfelelően tisztá hazafiasság- gal irányítjuk mi is gondolatunkat a holnap- utáni évfordulóra, résztvéve a román nemzet örömeiben, mellyel egyesülésének emlékeze- tét ünnepeli és megemlékezve arról is, hogy az 1918. évi december 1-ei nemzetgyűlésen az ardeali románság lelkiületének nemességéről tett tanuságot azáltal, hogy a legfőbb nem-zeti boldogságra való felemelkedésének pillá- natában helyet talált benne a vele együttlako etnikai kisebbségek életigényeire vonatkozó testvéri gondolat is, hiszen az alba-utliai ha- tározatokban kifejezésre jut az az akarat is, hogy a kiegészített Románia az igazi de- mokrácia elveinek megvalósítása által oly módon kormányozzassék, mely a kisebbségi lakosságának is biztosítja a társadalmi és nemzeti igazságosságot.

Dr. Fischer Tivadar a gyűlést bevezető ro- mán nyelvű felszólalását II. Károly király Öfelségének, a dinasztiának és a hazának él- tetésével fejezte be a zután német nyelven a következőket mondotta:

A Zsidó Párt elnöke üdvözi Nahum Goldmann

— Gyakran, amikor megjelenitem magam- nak a komor problémákat, melyek a zsidó sors fejlődésének utján tornyosulnak, egy a francia forradalom idejéből történelmivé vált szólamnak visszhangja csendül meg lel- kemben, amelynek jelentősége oly elhatáro- zóan befolyásolta a XIX. század zsidó törté- netét: „Minden jogot a zsidó egyéneknek, mint embernek, de semmit sem a zsidó népnek!”

— Ma nyilvánvaló, hogy azon emancipáció ajándéka, mely a diaszpóra különböző or- szágaiban települt zsidóknak a francia forra- dalom szelleme által inspirált individuális libe- ralizmus elveinek alapján azok a fenntartás mellett jutott osztályrészül, hogy a zsidó nép etnikai kollektivitása továbbra is a megve- tettség és jog nélkülség állapotában marad- jon meg, illuzió volt csupán.

— Ki vonhatná még kétségbe, hogy az igazi polgári egyenjogúsághoz a jövő zsidó

generációk csak a zsidó nemzet etnikai kol- lektivitásának emancipációja, Jisraél népe- nek felszabadulása által fognak eljutni.

— Ezen felszabadulás föfeltétele az, hogy a zsidó géniusz azon a földön, amelyben soha nem szünt meg gyökerezni, folytonosan elő- haladó civilizatorikus és kulturális alkotá- sokat hozzon létre, hogy a palesztinai zsidó kulturális központ napjának sugárjai bera- gyogják a világ összes országait, ahol a zsidó nép egyes részei települve vannak.

— A palesztinocentrikus erőmegfeszítések mellett azonban a legfőbb ideálunkat képe- ző zsidó nemzeti emancipációhoz vezető utat a gálutbeli zsidó közösségek egy egészséges nemzeti szellemmel telített politikájának meg- szervezése által is szükséges egyengetni.

— Ezen, a zsidó nemzet emancipációjáért folytatandó dualisztikus tevékenységre ön- ként értetődőnek az összes zsidó öröknök egyesülőknek kellene és a legnemesebb hiva-

Nahum Goldmann mesteri szónoklata

Ezután emelkedett szólásra dr. Nahum Goldmann és a következő beszédet mondotta:

— Alapjában véve nem vagyok gálutpoli- tikus. Számszázalékos cionista vagyok. A német zsidók között élve, nem tanusítottam aktív érdeklődést a gáluti feladatok iránt, jöllehet tisztában voltam azoknak fontossa- gával. 1931-ben és 1932-ben, amikor a náci- rezsim közeledés vetette előre árnyékát, ál- lítottam a gáluti munka szolgálatába. Bármilyen lelkes cionista is legyen az ember, nem térhet ki a gáluti problémák súlyos volta és azoknak kötelező utmutatása elől.

— Mi ma a zsidó sors? Erre a kérdésre kérnek önök ma feleletet tőlem. A zsidó nép mai súlyos helyzetének, mely néhány év óta tart és félek, hogy még jó néhány évig el- húzódik, egyenes és közvetlen emanációja a zsidó világkongresszus. Súlyos válság idejét éljük. De a válság kifejezés, mint olyan, nem elegendő mai helyzetünk valóságos jellem- zésére. Nekünk, zsidóknak, nagy gyakorlat- tunk van a válságokban. Sok-sok krisztis él- tünk meg. A zsidó nép mai válsága

abban különbözik minden eddigi válság- tól, hogy ez a mai krisztis totalis krízis. Totalis állam, totalis nacionalizmus, totalis antisemitizmus, stb. korszakában élünk. Mindenütt a totalisra való törekvés és igény dominál. A mi válságunk is totalis válság és mint ilyen, novum a zsidó nép gálut-törté- netében. Eddig csak részleges válságoknak voltunk a tanui, mely válságok a zsidó nép- nek bizonyos rétegeit, egyik, vagy másik or- szág zsidó közösségét érték.

Megmaradt azonban mindig egy egész- ges rész, mely lehetővé tette az orvos- lást. Ez az orvoslás a vándorlás volt.

tás, melynek egy, a politikai vezér tulajdon- ságával rendkívüli mértékben megáldott zsi- dő személyiség odaadhatja magát, az áldozat- kész fáradozás azért, hogy a legnagyobb zsi- dő ideálnak, Jisraél nemzeti felszabadításá- nak szolgálatában az összes zsidó energiák egybefogása megvalósuljon.

— Ily misszionárius, a zsidó örök ily ösz- szefogásának apostola a mi nagyrabecült vendégünk, dr. Nahum Goldmann, a zsidó vilá- gkongresszus intézőbizottságának elnöke és a Jewish Agency népszövetség főmegbizottja.

— Hölgyeim és Uram! Az arany szava- kat, amelyek ma ajakáról az önök körében el fognak hangzani, vessék szívükbe!

Ezután dr. Hamburg József emelkedett szólásra és klasszikus szépségű német nyel- ven a következőket mondotta:

A zsidó diplomácia három tulajdonsága

— Hálátlan feladatra vállalkoztam — mondotta, — amikor olyan szónokszemi, mint Nahum Goldmann előtt, beszédet tartok. Most mi csak hallgatók akarunk lenni, hall- gatói annak, hogyan nyilatkozik meg a zsidó sorsáról az a Nahum Goldmann, aki ennek a zsidó sorsnak az egyik formálója. A zsidó életnek Nahum Goldmann egyik egészen kül- lönleges és sokoldalú kiválósága. Mit tudunk mi Nahum Goldmannról? Ismerjük őt, mint zsidó tudóst, aki egyik megteremtője és leg- odaadabb munkatársa volt a legnagyobb lexikális zsidó műnek, az Encyclopaedia Ju- daica-nak. Tudjuk róla, hogy diplomata, aki kormányokkal s államfőkkel tárgyal népe- nek jogaiért és érdekeiért. S végül azt is tu- cjuk róla, hogy ő szervezte meg a zsidó vilá- gkongresszust. Tudós, diplomata, szervező — voltaképpen egymástól idegen, sőt rend- szerint egymást kizáró tulajdonságok ezek. Hogyan egyeztethető össze a tudós ember zárkózottsága a diplomata fölnyével és ele- ganciájával és a kettő egyittvéve a szervező képességgel? De éppen ez az, ami a zsidó nép vezéreit és politikusait jellemzi. Ilyen volt Nahum Szokolov is, aki a nemzet bölcse, diplomáciai ügyvivője és örökös mozgósítója volt egyszerűen. Ugy látszik, az ő utó- ja és követője Nahum Goldmann is. Boldo- gok vagyunk, hogy Nahum Goldmann, a zsi- dő népnek ezt a nagy vezérét üdvözölhetjük magunk között, hogy meghallgathatjuk: mit mond ő a zsidó sorsról. Végül meleg szavak- ban a transilván kongresszusi vezetőség ne- vében üdvözli Goldmann.

A pogromok és üldöztetések országai mellett voltak más területek, ahová befogadták az üldözött zsidókat, ahol szabadon éltek és fejlődhettek.

Ma azonban nincs zsidó közösség, mely- nek pozíciója szilárd és biztos volna. Néhány évvel ezelőtt a német zsidóknak még 80 százaléka azt hitte, hogy a zsidókérdés ha- tára csak az Oederág terjed. Azóta azonban az egész Dunamedencét hatalmába ejtette ez a kérdés, de ha azt hiszik, hogy csak ebben

A XX. század válságának igazi olai

— A másik jellegzetessége ennek a válság- nak sokkal mélyebben fekszik. Hiba volna azt hinni, hogy mindaz, ami velünk történik, kizárólag az antisemitizmus műve. Nem jó szokás az nálunk, hogy mindent az antisze- mitizmussal magyarázunk. A mai válság mé- lyebb okai nem a felületen mozognak, már pedig az antisemitizmus csak felület. Ha csak az antisemitizmusból eredne minden baj, sokkal jobb volna. Az antisemitizmus erős ugyan, de ellene fel tudnánk venni a harcot.

Az antisemitizmus azonban csak felsz- ne azoknak a mélyebb okoknak és örök- nek, amelyek mai létünket meghatározzák. A totalitás eszméje, mely semmilyen kisebb- ségre nincs tekintettel, a saját politikai ki- sebségére sem, szükségszerűen veszélyez- teti létében a leggyengébb kisebbséget. Sok millió zsidó él a világon, akik még nem fog- ták fel, hogy nem ének már a 19. század világában. Tudják ugyan, hogy 1936-ot irnak ma, de úgy érzik, hogy még mindig él a 19.

KOPROL

az egész világon ismer- crokoládepasztila a leg- kitünőbb ellenszere a ROSZ EMÉSZTÉS- nek, a MIGRÉNNEK, SZÉKREKÉDÉSNEK, EMÉSZTŐ SZERVEK BIZTALANNAK.

a medencében ütötte fel a fejét, úgy téved- nének. Ma már a francia, az angol, sőt az amerikai zsidók is tudják, mi az a gáluti kérdés, jöllehet ezek az országok még ma is a demokrácia és a liberálisizmus hazái. Min- denütt az egész világban válságossá vált a gáluti zsidó nép sorsa. Az egyik országban brutális, a másikban enyhébb a veszély, az egyikben nyíltan, a másikban burkoltan fo- lyik a zsidó pozíciók megsemmisítése.

Mindenütt fenyeget a válság, Finnorszá- gtól Délafrikáig, a Szovjettől Délamé- rikáig, — és ez az, ami novum a mi gáluti történetünkben és ez az, ami oly súlyossá teszi mai sorsunkat.

A vándorlás lehetősége, mely a részleges vál- ságok hatékony orvoslása volt, nem létezik többé. Eltekintve Palesztinától. egyetlen or- szág sincs a földön, ahová, az egzisztenciájuk- kat veszített zsidó tömegek vándorlását irá- nyíthatnók.

A menekültügyi bizottság földräzi órái

— Önök is emlékeznek arra a bizottságra, amely a Népszövetség közreműködésével ala- kult meg, a németországi menekültek sor- sának irányítására. Ha meggondoljuk, hogy a menekültek ügye, voltaképpen a zsidók ügye volt, mondhatjuk, hogy nem volt még ilyen nagyszabású és előkelő bizottság, mely zsidókérdéssel foglalkozott volna. Világszerte ismert előkelőségek, kormányok képviselői, nagy világszervezetek reprezentánsai stb. vettek részt ebben a bizottságban, melynek magam is tagja voltam és amelyről ma saj- nos, csak keserű humorral lehet beszélni.

Számomra főleg azért emlékeztetés ez a bizottság, mert megtanultam benne a földräzot, ami mindig gyenge oldalam volt.

Mindannyian, akik tagjai voltunk ennek a bizottságnak, földräzszakértők lettünk. Fel- állott valaki és azt mondotta: „Uram, van egy új ország, vagy Uruguay, vagy Mada- gaszkár, stb., ahol volna hely a mi mene- kültjeink számára.” Erre nyomban felállott egy szakértő és remek előadást tartott ne- künk az illető ország éghajlatáról, földräzi termelési, gazdasági stb. viszonyairól és az előadás vége refrain-szerűen mindig ugyanaz volt;

A mi országunk nagy rokonszenvenyi vi- seltetik a szegény német menekültek iránt, — de bizonyos okoknál fogva nincs helye néhány száz zsidó bevándorló szá- mára.

Ezek a földräzlecek mutatták meg leg- élesebben, mily hermetikusan zártak el előt- tünk minden vándorlási lehetőséget. És ez az első súlyos jellegzetessége a mai zsidó vál- ságnak és zsidó sorsnak: megszűnt a vándor- lás lehetősége.

század szelleme és mindaz, ami ma a világon történik, csak átmenet és holnap még vissza- térnek a boldogemlékü, idillikus napok. Meg- értem ezt a ragaszkodást az elmúlt évszázad világához, mert hiszen aranykorszak volt ez az idő. A liberálisizmus, az individualizmus korszaka volt, amely páratlan lehetőségeket nyújtott a zsidók érvényesülésének. Ezzel a letűnt világgal diametris éllentétben áll mindaz, ami a huszadik század világát jel- lemzi. A huszadik század embere nem de- mokráciáról, hanem uralomról beszél. A 19. század stabil és nyugodt korszaka volt az emberiségnek. Néhány nyugati hatalom tar- totta kezében a világot és a többi országok es világrészek csak objektumok voltak ezeknek kezeiben. Oroszország is a nyugati hatalmi politika játékszere volt, Ázsia és Afrika még aludt. Az akkori uralkodó tényezők nem féltették hatalmi állásaikat, nyugodtak voltak, megengedhették maguknak azt a lukszust, hogy szabadelvek legyenek.

— 1914-ben alapjában megváltozott a vi-

Hogyan védekeznek a zsidó nép a veszedelmekkel szemben

lág. Nem a diktátorok változtatták meg a világot. A diktátorok csak marionett figurái mélyebb erőknek. Új erők léptek a porondra. Nem egy nép és nem egy osztály jelentette be igényét, hanem százmilliók léptek az igénylők sorába. Tegnap Oroszország és Japán szüntek meg objektumai lenni más hatalmak politikájának és szubjektummá lettek, holnap Kína, India és az arab világ lép az arénára és osztályok és népek százmilliói jelentik be igényüket és követelésüket a földi javak megosztására. Ezért nyugtalan ez a világ. Senkise adja át önként a maga helyét, senkise mond le jószántából a földi javakról. Valamely nép, vagy osztály csak azt kapja meg, amit kiharcol magának. Ezért oly brutális ez a kor, melynek harcos, militarista az ideológiája, mint ahogy mindig ez az eszmévilága volt minden harcban álló népnek. S mindaddig, amíg ez a jellege a kornak, csak a katonai szellem, a felvonulások dominálnak és brutalitás nyilatkozik meg minden kisebbséggel szemben.

— A harc az az egész világot átfogja. Nem egy földrészre terjed, hanem az egész földkerekségre. Ezért tart oly sokáig és ezért oly brutális ez az időszak, mely ha hosszadalmas is, átmeneti kor, mely addig tart, amíg a földi javak újabb elosztásával újból stabilizálódik a világ, újból beállanak a nyugodtabb idők az emberiség számára. Addig azonban még hosszú évek fognak eltelni.

Hogyan védekeznek a zsidó nép a veszedelmekkel szemben

— Hogyan reagáljon a zsidó nép ennek a korszaknak a szellemére, hogyan védekezzen a zsidóság a reá zúduló veszedelmek ellen? A 19. században, ha üldöztek, vagy sértegettek bennünket: Offenbachra, Heibére, Disraelire és a többi nagy zsidó értékekre hivatkoztunk, amelyekkel megajándékoztuk az emberiséget. Ezek az érvék ma semmitsem érnek. A zsidó sors szempontjából semmitsem számít Einstein Albert, és a többi zsidó Nobel-díjas, ennek a világnak nem imponálnak a szellemi bravurok, ennek a világnak csak a zart egységek, a felvonuló csapatok, a megszerzett erők imponálnak. Ennek a világnak imponál Palesztina és minden szervezett erő, mely harcra képes, akár győztes, akár vesztes a harcban. Ebből adódik a zsidó világtársaság szükségessége. A kong-

resszus a szervezett zsidó nép közös politikai munkájának kerete. Hogy milyen hatása volt ennek a nemzetközi nemzetközi tényezőkre, azt csak azok tudják megmondani, akik maguk is képviselték a zsidó érdekeket a nemzetközi politika fórumai előtt.

Meg kellett teremteni a zsidó nép címét, a feladót és átvevő címét és a világ tudatába kell véni ezt a címet. Ne higgyék, hogy a zsidók képtelenek aktív gátlópolitikát folytatni nemzetközi vonatkozásban. Módonkban áll ebben a súlyos és harcos világban is politikai tényezővé lenni. A 17 millió zsidó jelent valamit ezen a világon. És vannak még erők, amelyek hajlandók volnának velünk harcolni. Száz és száz lehetősége van a gátlópolitikának.

Legjobban bizonyítja ezt a békekongresszus kapcsán létesített Comité des Delegations Juives, mely kis kör volt ugyan, de így is óriási szolgálatokat tett a zsidóságnak a zsidó jogok és érdekek védelmében. Minél nagyobb és szélesebb ez a kör, minél nagyobb kerete van annak a szervezetnek, amely a zsidóság nevében a nemzetközi politikai fórumon lép fel, annál nagyobb a zsidó gátlópolitika lehetősége.

Milyen feladatok várnak a zsidó világtársaságra?

De nemcsak a politikai feladatokra vonatkozik ez. Sok fontos gazdasági feladat van, így elsősorban a zsidó vándorlás szabályozása és irányítása, amely csak összefogással oldható meg. Száz és száz kérdés létezik, amelyeket nemzetközi zsidó összefogás útján megoldáshoz lehet segíteni. Ifjúsági kérdések oldhatók meg ezen az úton, nem beszélve az antiszemitizmus elleni felvilágosító küzdelem megszervezéséről és kiépítéséről. Mindez nem végtelen megoldása a zsidókérdésnek, hiszen ha az volna, nem lennének cionista, de segítséget jelent mai helyzetünkkel szemben.

Egy nép megnyerhet és elveszíthet egy harcot, de nem mérülhet el és nem semmisülhet meg, ha küzd és harcol. A leg-súlyosabb és a legveszedelmesebb jelenség a mai zsidó sorsban, hogy a zsidók harba fészék a kezüket és egykedvűen mondják: hiábavaló minden, ilyen nagy erők ellen képtelenség bármilyen erőfe-

szítés. Ha erre az álláspontra helyezkedünk el vagyunk veszve. Ezt tették a gettó zsidói is. De ők megtehették, mert

a gettó falai között konzerválták erőiket, saját kulturájukkal és a hit erkölcsi páncéljával felvértezve.

A mai zsidóság azonban nem térhet vissza a gettóba. A visszatérésnek ez az útja teljes lehetetlenség. Letűnt életformák nem térnek vissza többé a történelemben. Irigylem azokat, akik hirtokcsai a hit erkölcsi páncéljának, de mi egy százesztendőss asszimilációs processzuson meztünk keresztül, nem véd a tradíció bennünket, nincs már gettó-kulturánk. Páncél nélkül, védtelenül állunk a harcos világ tüzebe. Nemzetileg visszavonulhatunk ugyan Palesztinába, ahol páncélt építhetünk magunk köré, de Palesztina nem épülhet fel a gátló romjain és ahogy a zsidó népek szüksége van Palesztinára, úgy Palesztinának is szüksége van egy szervezett, öntudatos és életrevaló gátló zsidóságra.

A gátló zsidóság számára az egyetlen út és lehetőség: felvenni a harcot azok a veszedelmekkel szemben, amelyek a zsidó népet fenyegetik. Amíg egy nép harcolni képes, amíg harci erők és tudat él benne, addig erkölcsileg meg nem törrik és el nem pusztul. Ez a zsidó világtársaság legfőbb értelme.

A kongresszus a nép harcrakész részét akarja egybefogni, azt a részét meg kell szervezni a küzdelemre, a zsidó egyenjogúság, a népkisebbségi jogok és a veszélyeztetett gazdasági pozíciók megvédéséért.

Meg kell adnunk a népeknek azt a tudatot, hogy harci időkben élünk.

Nem mi döntjük el ezt a harcot, nem is tudjuk befolyásolni annak végső kimenetelét, de kötelességünk felvenni ezt a harcot. Mert ha szervezkedünk, ha mozgósítjuk a zsidó erőket a közös feladatokra, akkor sok mindent el tudunk érni. Ha visszahajlítjuk a zsidó népet az a tudatot, hogy nem maradhat passzív eleme a mai időknek, ha megtanítjuk az aktivitásra és harcrakészre, a kitartásra és ellenállásra, úgy hihetünk abban, hogy a mai súlyos, küzdelmes és válságos egy szebb és jobb zsidó jövőbe vezetnek.

Dr. Kertész Jenő és dr. Fischer József záróbeszédjei

Nahum Goldmann szavait tomboló lelkesedéssel, percenkig tartó tapsviharral fogadta a nagy hallgatóság. Felemelő és felejtethetetlen élménye volt ez a beszéd mindenkinek, akit azt végighallgatta. A zsidó nép egyik legnagyobb szónoka beszélt a cluji zsidósághoz és felvillanyozta, felrázta a lelkekben szunnyadó hitet és bizakodást.

Dr. Goldmann ragyogó szónoklata után dr. Kertész Jenő méltatta meleg szavakban a nagy szónok szavainak jelentőségét és buzdító és lelkesítő beszédében szólította fel a cluji zsidóságot a reá váró feladatoknak a teljesítésére.

A nagyszabású miting dr. Fischer József lendületes záróbeszédével nyert befejezést, melyben összefogásra szólította fel a zsidó társadalom minden rétegét és kifejtette, hogy a mai nehéz idők minden zsidót népeért való közös munkára és küzdelemre szólítanak. A záróbeszéd után a közönség a Hatikvát énekelte el.

Délben dr. Fischer Tivadar és neje látták ebéd vendégül intim körben dr. Nahum Goldmann és a vidéki városokból érkezett zsidó vezető személyiségeket.

A tartományi tanács ülése

Délután négy órakor ült össze a zsidó világtársaság transzilvániai képviselőtársaságának tartományi tanácsa dr. Nahum Goldmann és dr. Márkus Krámer részvételével. Az értekezletet dr. Hamburg József elnöki megnyitójára vezette be, amelyben üdvözölte a vendégeket és rövid beszámolót tartott a tartományi vezetőség eddigi működéséről.

Ezután dr. Nahum Goldmann tartott általános beszámolót a zsidó világtársaság végrehajtóbizottságának eddigi munkásságáról. Kifejtette, hogy a genfi kongresszuson választott vezetőségnek pénzügyi nehézségeket kell leküzdenie ahhoz, hogy teljesítse a kongresszus által ráruházott feladatokat. A pénzügyi nehézségek és a megfelelő garnitúra híján eddig csak néhány ügyosztályt sikerült munkába állítani a kongresszus által előirányozott rezortok közül. A legaktívabb tevékenységet a politikai ügyosztály fejté ki, amely a Comité des Delegations Juives munkáját folytatja. Aktív ügyosztálya a vezetőségnek a gazdasági rezort, amelynek élén Georg Bernhard, a Pariser Tageszeitung főszerkesztője áll. Az ifjúsági ügyosztály is megalakult.

Dr. Goldmann ezután a vezetése alatt álló politikai ügyosztály tevékenységéről számolt be a rámutatott azokra a komoly teljesítme-

nyekre, amelyeket csak az utóbbi időben ért el a kongresszus vezetősége ezen a téren. Behatóan foglalkozott többek között a vándorlás kérdésével, a lengyel kormány legutóbbi népszövetségi akciója kapcsán. Közölte, hogy rövidesen nemzetközi értekezlet fog összehívni Genfben az emigráció kérdésében, mely konferenciára a Jewish Agency és a zsidó világtársaság képviselői is meghívást nyernek és a konferencia feladata lesz liberálisabb bevándorlási politikára birtani azokat a tengerentúli országokat, amelyekben elegendő hely van a bevándorló tömegek számára. Végül a gazdasági ügyosztály tevékenységéről számolt be dr. Goldmann és közölte többek között, hogy a Georg Bernhard vezetés alatt álló ügyosztály nagyszabású jelentést készít a zsidóság gazdasági helyzetéről, amelyet emlékirat formájában a Népszövetségnek fog átnyújtani.

Markus Krámer referátuma

Ezután dr. Markus Krámer tartotta meg referátumát a kongresszusi munka szervezeti feladatairól. Hangsúlyozta, hogy a zsidó világtársaság romániai képviselőlete az ország zsidóságának minden rétegét igyekszik a kongresszusi mozgalomba bekapcsolni és remény van arra, hogy a romániai zsidóság a maga egységes összefogásával példát fog mutatni más országok zsidó közössége számára is.

A délutáni értekezlet dr. Hamburg József zárószavával ért véget.

Nahum Goldmann a Salom Klub bankettjén

Este kilen órakor pompás külsőségek között a Salom Klubban a helyi zsidó szervezetek bankettet adtak Nahum Goldmann tiszteletére.

Az első pohárköszöntőt dr. Weisz Sándor tartotta, aki a Salom Klub vezetősége nevében köszöntötte szeretettel a zsidóság nagy vendégát. Néhány mondatban ismertette a zsidó világtársaság célját. A zsidó élet válsága teremtette meg ezt a kongresszust. Hogy pedig a zsidó élet válsága miben áll, arról fölösleges is beszélni. Csak a napokban olvashattuk, hogy Vilnában gettópadot vezettek be az egyetemen és nem kell 48 órát sem visszajelenteni az időben és megdöbbenve olvashattuk, hogy a Coroiu-per tárgyalásán egy ügyvéd azzal az érveléssel kérte a bandita felmentését, hogy az csak zsidókat ölt. Most harc folyik a zsidó nép ellen és a zsidó világtársaság feladata a küzdelem ezzel a harccal szemben. Palesztinában a zsidó nemzeti otthon most reális harcát vívja az életéért, a zsidó világtársaság feladata az, hogy a galutban vívja meg ezt a reális harcot a zsidóság érdekében.

Dr. Fischer Tivadar, a Zsidó Párt országos elnöke németnyelvű beszédében adózott Nahum Goldmann egyéniségének és fejezte ki elragadtatását a délelőtti szónoki remekmű fölé.

Dr. Nahum Goldmann a zsidó diplomácia lehetőségeiről

A bankett végével dr. Nahum Goldmann emelkedett szólásra és érdekes beszédében, amelyet végtelenül szellemes humorral fűszerezett a zsidó világtársaság gyakorlati teljesítményeiről beszélt. Nem szabad azt hinni — úgy —, hogy a zsidóság mai tragikus helyzetében lehetetlen a zsidó politika gyakorlati megvalósítása. A hitlerista Németországon kívül egyetlen hatalom nincs a világon, amellyel a zsidó nép hivatott képviselőlete nem tárgyalhat. Természetesen ez a diplomácia sokkal nehezebb és bonyolultabb, mint olyan népek diplomáciája, melyek mögött hadsereg és állami eszközökkel behajtható költségvetés áll.

Mig a többi népek diplomáciájában az évi mérleg készítésénél azt számolják össze, hogy ez a diplomácia mit ért el, mit teljesített, addig a zsidó diplomácia, amikor számot vet teljesítményeivel, azt száraitja, hogy mit sikerült a zsidó nép feje fölül elhárítania.

És 1936-ban minden újabb veszélynek az elhárítása nagy diplomáciai sikert jelent. A Saar-vidék zsidóinak vagonját a zsidó világtársaság elödjé a Comité des Delegations Juives mentette meg azzal, hogy nagyon nehéz politikai tárgyalások során sikerült Németországtól egy évi időt kérészkölni, hogy vagyonait francia frankban kimenekítsék. A Jewish Agency a legutóbbi hat hónapban óriási energiával dolgozott a zsidó nemzeti otthon fenyegető politikai veszélyek elhárításáért és ez a munka sikerült is. A zsidó diplomácia győzött. Nem kell tehát azt hinni, hogy a zsidóság jelenlegi helyzetében a zsidó világtársaság képtelen lenne eredményeket elérni a diplomáciai életben. Ehhez természetesen meg kell, hogy teremtsék a zsidóság szervezetét.

A felszólalások során dr. Fischer József is felszólalt, aki a zsidó világtársaság anyagi alapjainak megerősítésében való aktív közreműködésre szólította fel a jelenlevőket. Majd Geiger Mór tartott beszédet a cionizmus és a kongresszusi gondolat kapcsolatáról és ezzel a bankett emelkedett hangulatban véget ért.

A valenciai

A Madridban

A Havas madridi fronton te mozdultak. A zsidó ramadurrai fronton temi vár körzetében támadni készült, de tokat idejében összadás megfiusult. Mástik, hogy a felkátamadást intéztek dások északnyugati ki!

A kormánycsap lentése szerint a tegnapi támadások jártak és csak a jelentéktelen kárt egyébként, mondja zötlen időjárás mi kenység folyt mind e jelentés szerint a kormánycsapato felkelő támadását.

Valenciai jelenté ral ideértek Bar many azonnal m amelyen katonaj é kel foglalkozott. K ség kérdése képezt

A kormány jele ben a kormány gosh

A Havas újabb rint az asturial f ség mérsékelt volt órája csend van. San Claudio több La Corredora ne megtámadták élén tűz után. Bayouu hány összecsapás oszlop elvágta a z Encinas-Sallas uty oszlop igen kedve Grado és Cangas d dülök egyik élelmi szállító különítmé Ez Villaneuva Ce tént. A harc a ko kedvező kimenetel támadta a kormár lentámadásba mer a rohamot. A fell tek 60 megsebesül

Az an tek je felkelő zolt k

Madridi jelentés menti kiküldötték Madridba és azon látogattak a fővá be, hogy a bombá becsülik és a ne volításának szükse Egyik delegátus teba, hogy jelenté ba. Jólétesült kö viselők táviratozn francia miniszte azonnal ezer-ezer tése végett.

A Havas jelenté kasszakszervezeté egyezés jött létre központi munkást kás konföderáció

A Stefani Saint szerint, mivel a vuálta és elmozd aki fegyverszüneté lakosság eltávolít fokozott vehemen ocajt.

Paul Baratov dr. (Ben Zvi) jiddis szintársulata

ardali turnéjának cluji programja:

Kedd délután 5 órakor:
a Davila Színházban
Eikele Mázik

Kedd este 9 órakor:
Ernest Toller:
Hinkemann

Szerda este:
Ec Hadaasz

Csütörtök délután 5 órakor:
Söma Jiszruél

Csütörtök este bucsueloadás:
Jom Had n
(Jegyelővétel a Davila Színház pénztáránál.)

December 5, szombat este Oradean
a Heyman Sz nkörben:

Strindberg:
Der Vater

Vasárnap délelőtt 11 órakor
olcsó helyárrakkal:

Ec Hadaasz

Vasárnap délután 5 órakor:
Eikele Mazik

Vasárnap este 9 órakor:
Hinkemann

Jegyelővétel a Heyman Szinkör pénztáránál.

A valenciai kormány jelenti:

A köztársasági csapatok Burgos irányában nyomulnak előre

Tegnap újra támadást indítottak a felkelők Madrid ellen, de gyenge eredményt értek el. Azana és Giral jelenléteben tartott minisztertanácsot a valenciai kormány

A Madridba érkezett angol képviselők akciót indítottak Madrid polgári kiűritésére

A Havas madridi jelentése szerint a madridi fronton tegnap a csapatok megmozdultak. A zendülők támadását az est-ramadurrai fronton visszaverték. Az egyetemi vár körzetében, az ellenségi szintén támadni készült, de a köztársasági csapatokat idejében összevonták és így a támadás meghiúsult. Más jelentések is megerősítik, hogy a felkelők tegnap általános támadást intéztek Madrid ellen. A támadások északnyugatról és délről indultak ki!

A kormánycsapatok vezetésének jelentése szerint a Madrid ellen vezetett tegnapi támadások gyenge eredménnyel jártak és csak a külvárosokban okozott jelentéktelen kárt az ágyutüz. Tegnap egyébként, mondja a jelentés, a kedvezőtlen időjárás miatt gyenge harci tevékenység folyt minden vonalon. Ugyancsak a jelentés szerint Manzanarésnél sikerült a kormánycsapatoknak visszaverniök a felkelők támadását.

Valenciai jelentés szerint Azana és Giral ideérkeztek Barcelonából jövet. A kormány azonnal minisztertanácsot tartott, amelyen katonai és diplomáciai kérdésekkel foglalkozott. Különösen a Népszövetség kérdése képezte a vita tárgyát.

A kormány jelentése szerint különben a kormányhatalom előnyös irányában.

A Havas újabb madridi jelentése szerint az asturiai fronton a haditevékenység mérsékelte volt. Oviedo körzetében 48 órája csend van. A kormány tüzérsege San Claudio több épületét bombázta. A La Corredoira negyedét a kormányerők megtámadták élénk tüzérsegi előkészítő tűz után. Bayoau környékén szintén néhány összecsapás volt. Egy kormányhadosztály elvágta a zendülők közlekedését az Encinas-Sallas utvonalon. Egy másik hadosztály igen kedvező állásokat foglalt el Grado és Cangas de Narcea között. A zendülők egyik élelmiszereket és hadianyagot szállító különítményét megfutamították. Ez Villaneuva Carrabas körzetében történt. A harc a kormánycsapatokra nézve kedvező kimenetelű volt, 1500 felkelő meg támadta a kormányhaderőket, amelyek ellentámadásba mentek át és visszaverték a rohamot. A felkelők 40 embert vesztettek 60 megsebesült közülük.

Az angol parlamentj kiküldöttek felbecsülték Madridban a felkelők bombázása által okozott károkat

Madridi jelentés szerint az angol parlamenti kiküldöttek vasárnap megérkeztek Madridba és azonnal munkához láttak. Ellátogattak a főváros különböző negyedeibe, hogy a bombázás okozta károkat felbecsüljék és a nemharcoló lakosság eltávolításának szükségessége felől döntsenek. Egyik delegátus már el is utazott Alican-teleba, hogy jelentést továbbítson Londonba. Jólétesült körök szerint az angol képviselők táviratozni fognak az angol és francia miniszterelnököknek, küldjenek azonnal ezer-ezer teherautót Madrid kiűritésére végett.

A Havas jelenti, hogy a malagai munkásszervezetek vezetői között meg-egyezség jött létre, amelynek értelmében a központi munkásunió és a nemzeti munkás konföderáció egybeolvadnak.

A Stefani Saint Jean de Luzi jelentése szerint, mivel a valenciai kormány deza-ruálta és elmozdította Miaja tábornokot, aki fegyverszünetet kért a madridi polgári lakosság eltávolítására, Madrid körül ma fokozott vehemenciával folytatták a harcokat.

Quipeo de Llano nemzeti tábornok rádióbeszédet mondott, melyben leghatáro- pot Boadilla faluval összekötő vonalról zottabban megcáfolja a Caballero valenciai miniszterelnök fiának kivégzéséről el-terjedt híreket.

Egyidejűleg a felkelők vezérkara hiva- talosan cáfolja a hírt, hogy a Franco-kormány fegyverszünetet javasolt volna a valenciai kormánynak. A vezérkar szerint

ez a híradás nemcsak felháborító, de buta is.

Felkelő jelentés szerint Mola tábornok serege tegnap, Madridból északnyugatra előnyomult La Coruna irányában. A táma- dás négy kilométernyire a Casa de Cam- indult meg, Madridtól nyugatra 10 kilo- méternyi távolságban. A felkelők elfoglalták a Hamara községet uraló magaslato- kat. A kormányerők visszavonultak Maja-

Göring a német-osztrák közeledés bensőségeiből beszél Gosslarban

„Németország újra nagyhatalom lett és világnézetileg egyesült Japánnal!”

Berlin, november 30. (Rador.) Göring porosz miniszterelnök tegnap a glossari parasztkongresszuson beszélt. Többek kö- zött kijelentette, hogy a „birodalmat erős hadsereg védi”. Hála a Führernek, Német- ország nagyhatalom lett, amely világnéze- ti alapon egyesült egy távolkeleti nagyh- atalommal, Japánnal. Ausztriával foglal- kozva Göring kijelentette: nagyon boldog, hogy a Führernek sikerült megnyernie egy testvérnép barátságát és viszályukat a fe- ledés homályába borította. Most együtt

haladunk vele és nem törődünk Ausztria más kormányformájával. Reméljük, hogy a két kormány közti kapcsolatok kifognak mélyülni és a viszony annyira bensőséges lesz, hogy Ausztriában a Heil Hitler és Heil Deutschland kiáltást nem fogják a kormány elleni tüntetés kifejezésének te- kinteni.

Göring beszédét így fejezte be: „Ha a Führernek benneteket hívnia kell, bizonyosan kardot ragadtok olyan szilárd erővel, mint ahogyan az ekét kezelitek.

Bolond ember, aki a gyermeket a fürdővízzel kiönti.

de az sem kisebb hiba, ha valaki a nagy spórolásban még arról is lemond, hogy Kathreiner Kneip máltakávéból és Valódi Franck-ból készítse izletes, tápláló és olcsó reggelijét.

Kathreiner és Franck
éppen a mai nehéz időkben ajánlatos!

December 7-re, vagy 14-re hívják össze a Népszövetség tanácsát

Valószínűleg nem veszi érdemben tárgyalás alá a Népszövetség a spanyol kormány panaszát. Újabb kérdéseket készül intézni az angol kormány Berlinhez

Genf, november 30. (Rador.) A Népszövetség titkári hivatala közölte a tag- államokkal, amelyek képviselve vannak a tanácsban, hogy a Népszövetség közgyü- lését december 7-re, vagy 14-re hívják össze Genfben. A tanácsülés időpontja csak a tagok válaszában beérkezése után lesz ismeretes.

A most összehívott népszövetségi ta- nácsülés, mely december 7-ike és 14-ike között, pontosan még meg nem állapított időpontban fog összeülni, nem a valenciai kormány kívánságára hívódott össze, bár az általa benyújtott panaszt elkerülhet- lenül tárgyalni lesz kénytelen. A megol- dás utja azonban az angol és francia kor- mányok ezzel kapcsolatos fejtegetései nyomán már világosan látható. Sem az angol, sem a francia kormány és talán

Szovjet-Oroszországot kivéve, egyik más kormány sem lesz hajlandó belemenni a spanyol népfronti panasz érdemei tárgya- lásába. A visszautasítás azon a címen fog megtörténni, hogy spanyol belső ügyről van szó és a többi országok éppen a béke megőrzése érdekében és eddigi be nem avatkozási álláspontjukhoz híven vissza- utasítják a lehetőségét is annak, hogy a spanyol polgárháború ügyébe avatkozza- nak.

A francia félhivatalos „Petit Parisien” kétségbevonja a spanyol jogi ér- veinek helyességét és is hangoztatja, hogy az ügy semmiképpen sem tartozik Genfi illetékessége elé. „Ha a Caballero-kor- mány — folytatja a lap — ki akarja ter- jeszteni a spanyol tüzvést egész Euró- pára, az az ő dolga, a hatalmának sem-

dahonda felé és 7 kilométernyire északra Madridtól, Aravacalanál álltak meg. Ez a hadművelet megnyitotta az utat Casa de Campo felé és lehetővé teszi a csapatok felfejlődését a Madrid La Coruna és Madrid Escorial országutk mentén. A kormányerők e hadműveletek folytán állítólag 400 halottat vesztettek és 200 embe- rük a felkelők fogságába került.

Öt tankot zsákmányoltak a kormánycsapatok

Casablancai jelentés szerint az Air France egy repülőgépét Alicante közelében gépfegyvertűz alá vette a valenciai kor- mány egy repülőgépe. Mint utóbb kiderült a kormányrepülő a francia gépet a felke- lők repülőgépekévé vélte.

A madridi városvédelmi bizottság jelen- ti, hogy az osuello körzetben a felkelők tankokkal ellentámadást indítottak. Több óráig harc után azonban nagy veszteségek- kel vissza kellett vonulniok. Öt tank a kormánycsapatok kezébe jutott. Casa del Campo körzetben a kormány megjavította pozícióját.

miesetre sem szabad előmozdítani ennek a tervnek a megvalósítását”. Londonban az Edenhez közelálló „Daily Telegraph” szintén azt fejtegeti, hogy a Népszövets- ég már ismételtlen megállapította a spanyol polgárháborúról, hogy az Spanyolor- szágot belülről. Az európai béke érdekében folytatott munkának csak ártana, ha Genfben a valenciai kormány kívánságait teljesítenék. Ennek már azért sem volna értelme, mert Németország nem tagja a Népszövetségnek, Olaszország pedig alig vesz részt a genfi munkában. A kormány- körökből értesülő Reuter távirati iroda pedig megállapítja, hogy a spanyol pa- nasz tárgyalása semmiféle érdemleges eredménnyel nem járhat, mert ha Olasz- országot elítélik, akkor végleg kiválik a Népszövetségből. Ez a megoldás — teszi hozzá a Reuter — talán tetszik a spanyol kormánynak és Szovjet-Oroszországnak, de aligha tetszenék a többi népszövetségi hatalomnak.

London, november 30. (Rador.) A Daily Express azt hiszi, hogy Anglia rö- videsen újabb kérdéseket fog intézni Ber- linhez, amelyek hivatva lesznek felvilágo- sításokat igényelni a birpalmi kormány köveletéseire és elégedetlenségére vonat- kozólag. E pontokat tanulmányozni fogják a többi érdekelt nemzetek is talán, egy összejevetel alkalmával, amit Londonban tartanak meg. Németországot is felkér- nek, hogy küldjön ki egy megbízottat erre az értekezletre.

Hetven oldalas ünnepi számot adott ki a Patria

Cluj, november 30. A romániai sajtónak valóban ünnepi eseménye a Patria hetven- oldalas száma, mely szombaton jelent meg. A kitünő napilapnak a transilván sajtó törté- netében páratlanul álló teljesítmény ez, mely a lapvállalat vezetőinek és munkatársainak dicséretét szolgálja. A hetven nagy oldalon megjelenő impozáns szám 560 oldalas rendes méretű kötetnek felel meg. Finom papíron, szebbnél-szebb kisékekkel és az egész transilván szellemi életet felsorakoztatva mutatja be ez a szám Cluj román társadalmának minden megnyilatkozását. A lap szellemének válik dicséretére, hogy a lapban a kisebbbéggi kulturintézmények is szerepelnek. A rend- kívül magas számból kiemeljük dr Aurel Buteanu, cikkét, aki „A román Cluj atyja: Maniu Gyula” címen ír vezércikket. Teofil Bugnariu, Ghiulea, egyetemi tanár, Aurel Gheorghe Stino, Teodor V. Pacăteanu, Emi- Sabău, Ioan Olteanu, Gh. V. Giurgiu, I. Dra- gomir, A. Cotrus, Victor Iancu, Adelina Istrate, Virgil Dalea, dr Drăgan Nicolae pol- gármester, Victor Iliescu, Corneliu Albu és még számosan írták az érdekes szám cikkeit, mely egyebek között hű tükrét adja az egész ország gazdasági életének is.

— Forradalmi kísérletet fojtottak el Peru- ban. Limából jelentik: A perui forradalmi párt rá akarta tenni a kezét a kormányzóit palotára. A forradalmi kísérletet elfojtották és a tetteseket letartóztatták.

HÍRDETÉS AZ ÜZLET LELKÉ:
HÍRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

Ma, kedd délután 5 órakor:
Ekele Mázik, este 9 órakor:
Ernst Toller Hinkemanni matája be
Paul Baratov dr. (Ben Zvi) jiddis
művész színhaza

Jegyelövétel a Davila Színház pénztáránál Paul Baratov dr. jiddis művészszínhaza ma két előadást tart. Délután 5 órakor, olcsó helyárak mellett a Ekele Mázik című jiddis vígjátékot, este 9 órakor Ernst Toller világ-hírű Hinkemanni-ját mutatja be a társulat Baratov dr.-ral a címszerepben.

A hétfő esti zsufolt nézőtér mely lélekzet-visszafojtva, feszült érdeklődéssel figyelte ennek a zseniális jiddis színésznek alakítását, amellel tanuskodik, hogy azok az aggályok, melyek a jiddis klasszikus művészi színházzal szemben felmerültek — indokolatlanok. Ez a kiváló, nagykulturájú színészesszmi jiddisül játszott Strindberget és a közönséget magá-

val ragadta megdöbbentő erejű, vizuális alakítása. A kitűnő társulat szíve este Gordin bájos vígjátékát, az Ec Hádász, esütörtök délután 5 órakor Osszip Dumov Sómá Jiszruél és esütörtök este 9 órakor bucsuzól a Jom-Hádin című pogrom-dramát mutatja be.

Clujról a társulat Oradeara utazik, ahol december 5-én, szombaton este 9 órakor a Heyman Színházban Strindberg: Dr. Vater c. klasszikus drámáját játsszák. Vasárnap délután 11 órakor, olcsó helyárakkal: Ec Hádász, délután 5 órakor: Ekele Mázik, este 9 órakor: Ernst Toller: Hinkermann.

Baratov dr. jiddis színházában a legkitűnőbb színészek foglalnak helyet és az ardeali zsidó színházjáró közönségnek ezuttal alkalma lesz megismerkedni az igazi jiddis művészi színházzal.

A világlapok szinkritikusai szerint a mai európai színpadokon alig van Baratov dr. zseniális színészi tehetségéhez hasonló. Játékát azok is, akik nem értik a jiddis nyelvet — maradéktalanul élvezhetik. Mimikája kifejező, alakítása magával ragadó.

Minden szerepe felejthetetlen élményt jelent. Az előadásokra Clujon a Davila Színház, Oradán a Heyman Színház pénztára árúsítja a jegyeket elővételben.

A jeruzsálemi zsidó egyetemi és nemzeti könyvtárnak legújabb beszámolója

Nagyon ezerecsés volt a Zsidó Egyetemi és Nemzeti Könyvtár vezetőségének azon elhatározása, hogy negyedévenként beszámol mindazon — az egész földkerekség bármely helyén és bármely nyelvén megjelenő — irodalmi termékekről, amelyek a zsidó tudományokkal és általában, a zsidókkal foglalkoznak.

A negyedévenként megjelenő, könyvalakú revü: a Kirjat Széfer, immár a 13. évfolyamát nyújtja az olvasónak és egyre nagyobb és nagyobb körök érdeklődését kelti fel. Már az egészen konzervatívabbak is kezdik megszokni, hogy újonnan megjelenő műveknek 1-1 példányát beküldjék a Kirjat Széfernek, hogy ez a következő számainak egyikében megemlékezzék róla.

Ahogy Palesztina a világ minden sarkából odagyűlt zsidókat egyesíti, úgy centralizálja a Kirjat Széfer a zsidóságnak szétszórta szellemi termékeit. Végigolvasva a legkülönbözőbb nyelven megírt művek címeit és leírását, ámulva látja az ember, hogy nincsen földrajzi pont a világon, ahol a zsidó tudományokkal ne foglalkoznának, ahol zsidótárgyú könyvek ne jelenének meg. Ezen tényben is világosan látja az olvasó azon hatalmas szellemi erőt, amely a zsidó népből kiltet és szinte kiérzi az ember a zsidó nép örök életének lehetőségét. Mert elképzelhetetlen, hogy egy nép, amely ennyire önti magából a szel-

lemi termékeket, ezt valaha is abbahagyhatná.

A szóbanforgó kötet (1936. év 2. szám) összesen 491 új műről számol be. Jellemző, hogy ezek közül 183 Palesztinában jelent meg. Három transilvániai könyvvel is találkozunk ezen kötetben: Szabó Imre: Zsidó miniatűrök, Ligeti Sándor: A bűvös erszény és Katz Lászlónak a bucaresti zsidó negyed című fordításos regényével. De épp így fel vannak sorolva a román angol, német, arab, jidis, olasz, cseh, francia, orosz és holland nyelven megírt munkák is. Némelyekről — a súlyosokról — szakszerű tudományos kritikák is megjelentek, amelyek bizony önálló tanulmányoknak is beillenek. A zsidó tudományos munkák, ime, kellőképpen ellenőrzve vannak.

A 134 oldalas könyvnek elején beszámoló található azon könyvekről, autografiákról és portrékról, amelyeket a Zsidó Nemzeti Könyvtár az utolsó évnegyedben az egész világon található barátaitól és külföldi egy-sültektől és testületektől ajándékba kapott. Nagy tarkaságban szerepel itt London, Páris, Jeruzsálem, Sidney, Frankfurt, Newyork, Prága, Bazel, Riga, Lemberg, Baltimore, Karlsruhe, Brooklyn, Bonyhád, sőt a vagy 30

zsidó családdal bíró szlovákiai Nagyszalló is. Zsidó Nemzeti Könyvtár bűvös vonzerővel bír a világ zsidóságára. Vetekeenek az aján-dékozásban.

A kötet végén pedig értékes bibliográfiai cikkeket találunk elsőrangú szakemberek tollából. Főleg érdekes cikket közöl A. Jaary azon szép szerepről, amelyet a zsidó hitre tért prozeliták vittek a héber nyomdatechnikai iparban. Ugyancsak Jaary fedezte fel az első héber facsimilies aláírást, amelyet egy buggó korrektor hagyott az utókorra, Velen-cében, kb. 340 év előtt.

A. Z. Eskóli folytatja az abesszinai falasákkal foglalkozó művek felsorolását. Már a 448. számnál tart és még mindig folytatásokat ígér. Érdekes adalékokat szolgáltat S. Assaf (Palesztina) a kurdisztáni zsidók történetéhez. Különösen érdekes hogy ehhez az anyagot ama kéziratok szolgáltatták, amelyeket a Zsidó Nemzeti Könyvtárnak sikerült megszereznie. Az előbbi kötetekre vonatkozó megjegyzések zárják le a Kirjat Széfer, amely nagyfotósságú misziót tölt be a zsidó irodalom terén. (Címe: Kirjat Széfer, Jeruzsálem, P. O. B. 1047.)

Fleischer Lipót

KÖZGAZDASÁG

Egyezményesen szabályozzák az eladási árakat és feltételeket a selyemgyárak

Bucuresti, november 30. (Az Uj Kelet tud.) Az Ugir kebelén belül külön szakosztályba tömörültek a belföldi selyemfeldolgozó gyárak tekintet nélkül arra, hogy szövetek vagy kötöttáruak előállításával foglalkoznak. Az érdekszövetség elnöksége V. Chirculescu, a Trebitsch & Fii cég igazgatója, míg a szövetség adminisztratív igazgatói munkakörét Erős József, az Ugir igazgatója tölti be.

Az alakulásról kiadott jelentés hangoztatja, hogy a tömörülés célját az a törekvés képezi, hogy a selyemiparra nehezedő közterhek kér-

dészt a kormány napirendre tűzze és a gyárakkal karöltve revízió alá vegye.

Szakkörökben azonban az a hír tartja magát, hogy az egyezményben résztvevő gyárak ettől a célkitűzéstől függetlenül tárgyalásokat folytatnak egymás között az eladási árak és feltételek egységes megállapítására nézve. Amennyiben ez a verzió megfelel a valóságnak és az egyezmény létrejön, a szakmabeli kereskedelem sok vonatkozásban megváltozott viszonyok közé kerül.

Kisantant kereskedelmi kamara alakul Bucurestiben. A kisantant-államok gazdasági kapcsolatainak kiépítése és kimélyítése érdekében az októberi kisantant gazdasági konferencia több közös intézmény életre hívását határozta el. Ezen a programon szerepel a három állam kereskedelmi kamarájának felállítása is, amelyek Bucuresti, Prága és Belgrád székhellyel fognak működni. Hírek szerint az országközi kamarák felállítása a tárgyalások előrehaladott stádiumban vannak.

Jelentés a pénzügyről. A Banca Natianala hét elején a font árfolyamát 672.06—692.76 lejre, a holland forint árfolyamát 72.80—76.25 lejre emelte, míg a többi összes árfolyamokat változatlanul hagyta. A pengő és silling kli-

ringárfolyamával kapcsolatban a Jegybank vezetősége elrendelte, hogy az október 7-e után eszközölt exportból származó pengőt 25.60 lejes, a sillinget 26.80 lejes árfolyamon számolják el. A szabadforgalmi devizák árfolyama lánghabb, a kínálat intenzívebb, a márka 39.30—39.50 lejre, a silling 26.25—26.35 lejre, a csehkorona 4.85—4.95 lejre lánghult, az olasz lira változatlanul 6—6.10 lej, a pengő 25.50—25.70 lej. A bucaresti magánforgalomban az árfolyamok lánghultak a hét vége felé, azonban csak a gyengébb valutákban intenzívebb a kínálat, míg arany és erős deviza kevés van a piacon. A bucaresti magánforgalomban a font 960—975 lej, a dollár 192—195 lej, a svájci frank 46—46.50 lej,

Kikapott a t

SZEP LAKÁS. BOLDOGSÁG. Nezzé meg SZERKELU és RETI bútorgyár r.t. állandó kiállítását

BUCURESTI TGMUREŞ

TRACIE ORDESCU 4

KIVÁNSÁGÁRA HÍVÜLDÜJÜ MEG- ZOTTUNNAT EREDETI RAZZAMUNAL

a francia frank 9.20—9.25 lej, a holland forint 110—115 lej, a márka 41—44 lej, a pengő 34—34.50 lej, a silling 33—33½ lej, a csehkorona 6—6.20 lej, a Napoleon arany 1260—1270 lej, az aranyfont 1560—1570 lej.

A bucaresti tőzsde az elmúlt hét elején hullámzó volt, a hét végén ellanyhult. A fix-kamatozású papírok piacán egyedül a december elsejei szelvényesedékeségük tartják árfolyamaikat, a többiek lánghák. A Stabilizarea 41.25-re, a Renta Impropriétairei 44.75-re, a Renta Impropriétairei örök járadék 43.75-re, az Inzestrarea-kötvény nagy címletei 66-ra, a kis címletek 63½-re lánghultak, az 1933 évi renta 47½-re javult, az adóbon változatlanul 29%, az 1935 évi 3%-os Consolidarea-kötvény 26, a Renta neconvertită 72. A bankrészevnyek árfolyama alig változott. A Banca Nationala részvény változatlanul 5025, a Romaneasca 380 lej, a Comro 135 lej, a Credit Român 245 lej, a Credit Industrial 5 lejjel 685 lejre javult. A biztosítási papírok üzletelének változatlan árfolyamokkal, a Dacia-România 5050 lej, a Generala 1380 lej, az Agricola-Fonciare 230 lej, a Nationala 200 lej. A petróleumrészevnyek lánghák. Az Astra-Románá 100 lejjel 955 lejre, a Steaua-Románá 10 lejjel 400 lejre, a Concordia 85 lejjel 600 lejre, a Credit Minier 15 lejjel 270 lejre, a Revedenta 5 lejjel 498 lejre, a S. T. B. 60 lejjel 1575 lejre, a Letea 20 lejjel 800 lejre, a Mica 10 lejjel 1420 lejre lánghult.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Állástkeresőknek 30 százalék kedvezmény. Apróhirdetéseket díja előre fizetendő. Jellegeselevelet csak egy továbbitunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Elsőranguan képzett kozmetikusok ajánlatát kérem „Orvos” jellegre.

Üzletelhelyiséget keresek a belvárosban. Cimeket a kiadóba kérek.

Fiatal fogorvos biztos megélhetést talál 20.000 lakosu aradmegeyi járásszékhelyén évtizedek óta fogműtetermek használt helyiség bérletével. Cim a kiadóhivatalban.

Bécsben és Budapesten gyakorolt uri ruhavarrónó vállal szakmabeli munkát legjobb kivitelben és előnyös árban. Bucuresti, Str. Aurel Vlaicu 68 bis I. emelet.

Transilvianiai nagy gyárvárosban irodával rendelkező kitűnően bevezetett vezérképviselő, bármilyen cikk terjesztésének képviselőletét vállalja. Salamon M. Turda. Piața Mihai Viteazul Nr. 32.

Jóízűen, olcsón étkezhetünk, bivalyitejes kávé 5 lejért ihatunk: Elekne ort. kóser étkezőjében, Mihai Viteazul 10.

Két világos uccai szoba, előszoba, fürdőszoba és mellékhelyiség belvárosban havil 1500 lejért kiadó. Str. Saguna 7.

Keresek megvételre jókarban levő zongorát. Cimeket a kiadóba kérek.

Keresek vallásos, szerényigényű, munkabíró zsidó nőt, aki a főzéshez is ért. Ajánlatokat „Jó bánásmód” jellegre a kiadóba kérek.

Értesítés. שר ארץ ישראלי friss libazsirt, háját, bőrt és a legprimább füstölthet még a régi árban szállítok december 15-ig. Friedmann Samu Oradea, G. Mosoiu 3.

Prosperáló iparvállalat kiterjeszkedés céljából egymillión feletti tőkével társat keres. Bővebbet Fuchs Satumare, N. Filipescu 21.

Két szép egymáshányiló butorozott szoba fürdőszobával december 1-re kiadó. Str. Vlahuța 2.

Szépen butorozott szoba fürdőszobával két urihölgynek, esetleg teljes ellátással, kiadó december 1-re. Vlahuța 2.

Tizenhétvéts, megbízható, főzni tudó zsidó lány mindenesnek ajánlkozik zsidó uricsaládhoz. Cim a kiadóban.

A legízletesebb vegetárius étel a Schwartz Ignác vezetése alatt álló „Flóra” vegetárius étteremben kaphatók. Rendkívül olcsó abonoma árak: 3 fogásos ebéd 20 lej, vacsora 12 lej. Str. Gherescu 7. (Kereskedelmi Akadémia során.)

Naponta frissen fejt kóser tehén és bivaly tej — házhoz szállítva is — kapható Schwartz Ignácnál, Str. Gen. Poetas 23.

A Vénus le

Súlyos vereség a Crisanat

Kikap

Cluj, november 30. Nemzeti Bajnokság öt nyert. Három mérkőzés folyamán különböző programról, szerepelt a Nemzeti Bajnokság is. Készségére mindenesetre noki rangsor az utolsó függött.

Nos, minthogy a Vénus legyőzte a Chinezul, ére ugrott, maga mögött helyen a Ripensiat. A nok. Nay meglepetés veresége. Bár előrelátás geségi periódusban le don nem győzhet, ily azonban a legpesszimrint sem lehetett szám forduló harmadik volt, ahol a Juventus zón végére lendült for nát és ezzel a tized magát, egyelőre elker zónából.

A bajnokság utolsó alábbi tudósításaink

VENUS—CHIN

Timisoara, november ben jobb bucaresti cs kal, megérdemelten gy felét, mely csak hely lenni. Az első két góljára a Chinezul szol, majd a második gólt ló és beállítja a v Enea (2) és Humis, Biró dr Rusu.

JUVENTUS—CL

Bucuresti, november met vivott a két együ sen az első félidőben gát, de a másodikban volt az otthonában biz tusnak. Az első fél (Szóke válaszol. A n sikerül a győztes gó Stanciu.

GLORIA—

Arad, november 30 ben volt a tartalékos ben, amelyben pedig CAO alig mutatott amelyekkel rendelkező A gólokat Friz (2) ladányi, illetve Bodo A Nemzeti Bajno mérkőzés után a köv

1. Venus
2. Ripensia
3. CFR
4. Gloria
5. AMEFA
6. Victoria
7. Universitatea
8. CAO
9. Crisana
10. Juventus
11. Chinezul
12. Unirea Tricolor

Kikapott a t

Cluj, november 30 Nemzeti Bajnokság meglepetése, hogy a ban súlyos veresége silvianianban az idője közekek megtartásá két mérkőzése — C — elmaradt. A con következtében tel sége nyílt maradt is — a vereség da Eredmények:

Nyug Sibi. Soimii—Ur Carei. Craiovan—Satumare. Olimpi Lugoj. Vulturii—Tg-Mureş, CAM. Oradea. Jiul—Ra

SPORT

A Vénus legyőzte a Chinezult és a Ripensiát megelőzve őszi bajnok

Súlyos vereséget szenvedett Aradon a CAO. A Juventus legyőzte a Crisanat és egyelőre elkerült a veszélyes kiesési zónából

Kikapott Brasovban a bucaresti Makkabi

Cluj, november 30. (Az Uj Kelet tud.) A Nemzeti Bajnokság őszi küzdelme befejezést nyert. Három mérkőzés, amelyek a szezon folyamán különböző okokból kerültek le a programról, szerepelt a vasárnap sportján. A Nemzeti Bajnokság idei küzdelmének érdekességére mindenesetre jellemző, hogy a bajnoki rangsor az utolsó forduló mérkőzésétől függött.

Nos, minthogy a Venus csapata Timisoaran legyőzte a Chinezult, egy pont előnnyel az ére ugrott, maga mögött hagyva a második helyen a Ripensiát. A Venus tehát őszi bajnok. Nagy meglepetés a CAO aradi súlyos veresége. Bár előrelátható volt, hogy a gyenge periódusban levő oradeai csapat Aradon nem győzhet, ilyen gólarányú vereségre azonban a legpesszimistikus megítélés szerint sem lehetett számítani. Az utolsó bajnoki forduló harmadik mérkőzésén Bucuresben volt, ahol a Juventus csapata, amely a szezon végére lendült formába, legyőzte a Crisanát és ezzel a tizedik helyre tornázta fel magát, egyelőre elkerülve a veszélyes kiesési zónából.

A bajnokság utolsó három mérkőzéséről az alábbi tudósításaink számolnak be:

VENUS—CHINEZUL 3:1 (2:1)

Timisoara, november 30. A minden részében jobb bucaresti csapat nagyvonalú játékkal, megérdemelten győzte le timisoarai ellenfelét, mely csak helyenként tudott veszélyes lenni. Az első féldobben a Venus két góljára a Chinezul tizenegyes-góllal válaszol, majd a második féldobben a Venus újabb gólt lő és beállítja a végeredményt. A gólokat Enea (2) és Humis, illetve Szilárd lőtték. Bíró dr Rusu.

JUVENTUS—CRISANA 2:1 (1:1)

Bucuressti, november 30. Hatalmas küzdelmet vívott a két együttes. A Crisana különösen az első féldobben kitűnően tartotta magát, de a másodikban is veszélyes ellenfele volt az otthonában biztosabban mozgó Juventusnak. Az első féldobben Zainescu góljára Szöke válaszol. A másodikban Zainescunak sikerül a győztes gólt megszerezni. Bíró dr Stanciu.

GLORIA—CAO 5:1 (2:0)

Arad, november 30. A Gloria végig fölényben volt a tartalékos és letört CAO-val szemben, amelyben pedig Bodola is játszott. A CAO alig mutatott valamit képességeiből, amelyekkel rendelkezik.

A gólokat Fritz (2), Mercea (2) és Körösladányi, illetve Bodola lőtték.

A Nemzeti Bajnokság mezőnye a három mérkőzés után a következőképpen fordul:

1. Venus	11	6	3	2	34	16	15
2. Ripensia	11	7	0	4	33	23	14
3. CFR	11	6	2	3	28	16	14
4. Gloria	11	6	2	3	25	17	14
5. AMETIA	11	4	4	3	17	14	12
6. Victoria	11	5	1	5	23	23	11
7. Universitatea	11	5	1	5	25	26	11
8. CAO	11	4	2	5	20	24	10
9. Crisana	11	4	1	6	22	24	9
10. Juventus	11	3	3	5	19	26	9
11. Chinezul	11	3	1	7	20	37	7
12. Unirea Tricolor	11	2	2	7	23	43	6

Nemzeti Bajnokság B)

Kikapott a bucaresti Makkabi

Cluj, november 30. (Az Uj Kelet tud.) A Nemzeti Bajnokság B) fordulójának nagy meglepetése, hogy a Makkabi csapata Brasovban súlyos vereséget szenvedett. Amíg Transilvaniában az időjárás lehetővé tette a mérkőzés megtartását, addig a keleti csoport két mérkőzése — Constantán és Chisneuban — elmaradt. A constantai elmaradt mérkőzés következtében tehát a keleti csoport első sége nyílt maradt és az élipozíciót továbbra is — a vereség dacára — a Makkabi tartja.

Eredmények:

Nyugati csoport:

Sibiu. Soimii—Unirea 1:1 (0:0).
Cerei. Craiovan—Victoria 3:2 (2:0).
Satu Mare. Olimpia—Stăruința 1:0 (1:0).
Lugoj. Vulturii—CFR 2:1 (1:0).
Tg-Mures. CAMT—Mures 3:3 (3:2).
Craiova. Jiul—Rovine Grivița 2:0 (0:0).

Keleti csoport:

Bucuressti. Sp. Studentesc—Tricolor 2:0.
Brasov. ACFR—Makkabi 4:1 (0:1).
Braila. Franco Romana—Textila 2:0.

Cernauti. DUG—Dragos Voda 2:0.
Chisneuban és Constantan havazás miatt a kitűzött mérkőzéseket nem lehetett lejátszani.

Nemzeti Bajnokság C)

Nyugati Liga:

Timisoara. UDR—Electrica 1:1 (1:0).
Banatul—Progressul 1:0 (1:0).
Lupeni. Minerul—RMTE 2:1 (0:1).
Craiova. Fulgerul—Olimpia 4:3 (1:3).

Közép Liga:

Brasov. Brasovia—MSE 3:0 (1:0).
Medias. Vitrometan—HTV 4:2 (2:1).

Kerületi bajnokság

Haggibbor—Avram Iancu 3:0 (1:0). Szemben az elmúlt heti mérkőzéssel, amelyet barátságos jelleggel játszottak, a megismételt mérkőzésre a Haggibbor összeszedte magát és így megérdemelten nyerte a mérkőzést.

Külföldi eredmények

Szabadka. (Jugoszlávia). Ripensia—Zsak 5:0 (1:0). Nemzetközi mérkőzés, 4000 néző. A Zsak pályavárató mérkőzésén a Ripensia kített magáért. Góllövők: Schwartz (2), Dobay (2) és Bindea.

Párizs. Párizs—Prága 2:1 A kitűnő párizsi labdarúgó válogatott legyőzte a legjobb cseh válogatottnak beillő prágai válogatottnak.

Bécs. Favoriner—Rapid 2:0, Floridsdorf—FC Wien 2:0, Admira—Vienna 3:2, Austria—Wacker 4:3.

Csapatversenyben a Haggibbor, férfiegyesben Marin UEC lett első a Kolping asztaliteniszversenyén

Cluj, november 30. (Az Uj Kelet tud.) Tegnap fejezték be a Kolping által rendezett asztaliteniszversenyt, amelyen az összes clujai játékosok indultak. A verseny eredményei a következők:

Csapatverseny: 1. Haggibbor, 2. UEC, 3. KKASE. Döntő: Haggibbor—UEC 5:0. (Erős—Marin 2:0, Paneth—Vladone 2:0, Klein—Komoróczy 2:1, Paneth—Marin 2:0, Erős—Komoróczy 2:0).

Férfiegyes: 1. Marin UEC, 2. Erős Haggibbor, 3. Komoróczy UEC. Döntő: Marin—Erős 3:1.

A férfiegyes eredményeinek érdekessége hogy úgy Vladone, a nemzeti bajnokság védője, mint Paneth, a Román Kupa győztese az elődöntőben kiestek. Előbbit Erős, utóbbit Marin akadályozta meg a továbbjutásban.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

A ROMÁN OPERA MŰSORA

Szerda, dec. 2. Pillangó kisasszony (Pia Igy szopránnal).
Péntek, dec. 4. Herodiada (Premier).
Vasárnap, dec. 6. Cärevis (matiné).
Hétfő, dec. 7. Alarcosbál.

ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

OLTEM! Dolores del Rio és Douglas Fairbanks világsikere. Izgalmas, érdekes, meglepő, fordulatos. Műsor előtt a legfrissebb Fox világhírű a madridi véres harcokkal.

EDISON MOZGÓ MŰSORA:

Hétfőtől: 3 film egyszerre román és magyar feliratokkal: I. Eg a cirkusz. Dráma. Luisa Fazenda, Joe Cok. II. Kocavadász. Nevetőhullám. Eddie Cantor, Ann Sothern. III. Híradó. Helyárak: 10 és 15 lej. Kezdet: 3, 6 és 9 órakor.

Konyhabutorok a legdivatosabb színekben és a legmodernebb kivitelben olcsón kaphatók a Str. Baritii 10. szám alatti asztalosműhelyben.

Lady

A mai divatot ez a két tulajdonság jellemzi. Noha habsterü csipkével és eredeti himzésekkel van diszítve, a ruha mégis megtartja nemes egyszerű vonalát, klasszikus szépségét. A nagy mondén összejöveteleken, a gála estélyeken, az ötőrai elegáns hölgyek e toaletteket fogják viselni, amelyek minden bizonnyal elragadtatással töltik el a minden szépért rajongót. De hogy elegáns hölgyeink még bájosabbak, még ragyogóbbak, legyenek, a „Lady” ház új kölnivizet hozott forgalomba — Mon Atout — amelynek édes és finom illata csodálatosan beleillik abba a fényűző és elegáns keretbe, amely viszatükrözi a disztíngvált, raffindt izlésű hölgy egész lényét, egyéniségét.

MON ATOUT kölnivíz a híres „LADY” gyár egyik legsikerültebb kreációja.

VALÓDI CSAK EREDETI ÜVEGEKÉBEN

MON ATOUT

Heltai Jenő: Hol hibáztam el? Heltai Jenőnek ez már a második új novelláskönyve, amely a legutóbbi időben elhagyta a sajtót, s művészi értékben, érdekességben, finomságban talán még felül is mulja az elsőt, az „Utazás enmagam körül” címűt. Könyves humor, megbékélt lemondás, elnéző szatíra árad a kötet minden egyes darabjából. Hol hibáztam el? veti fel a kérdést a könyv ci-

mében. Mi erre csak azt felelhetjük: sehohem hibázta el, hiszen költői finomsága és elpusztíthatatlan szellemessége még a mai zord időkkkel is diadalmasan állja a harcot. Heltai Jenő: Hol hibáztam el c. kötete az Athenaeum novellasorozatában jelent meg. Ára 53.— Lei minden könyvkereskedésben, vagy Lepagenál Cluj. Kérje az Athenaeum újdonságainak teljes jegyzékét.

Milyen az új gyermek-típus?

Írta: Dr. Maria Montessori

Néhány héttel ezelőtt Levine professzor érdekes pedagógiai esetet demonstrált tanítók és tanárok előtt. Filmt mutatott be, amelyen a gyermekek két csoportja játszott és amelyen világosan kiderül, hogy az egykorú gyermekek hasonló életkörülmények között milyen irányban mutatják születési különbözőségeiket.

Hosszu asztalon különböző tárgyak állanak. Bejön egy csapat gyermek. Vonzza őket az asztal és érdeklődve néznek feléje. Elélik őket, mosolyognak, örülnek a dolognak. Oda-mennek és minden gyermek magához vesz valamint az asztalról, játszik vele, mindegyik tapasztal valamit.

A második részben más gyermekcsapat jön. A gyermekek lassan mozognak, megállanak és figyelnek. Kezükbe vesznek egy-egy tárgyat, sokat figyelnek, aztán gondolatokba merülve, visszatesszük.

Melyik a két csoport gyermek közül a normálisok, melyik a fejlődésben visszamaradt gyermekek csoportja? A vidám és élénk gyermekek, akik sokat futkosnak és egyik dologtól átnemnek a másikhoz, mindent ki akarnak próbálni, ezek a visszamaradtak. Ezek azt a benyomást kelteik a néző előtt, hogy intelligensek, mert megszoktuk, hogy élénk és vidám gyermekeket értelemeseznek tekintünk.

Itt azonban azt látjuk, hogy a normális gyermekek lassan, szinte megdöbbentően mozognak, nyugodtan vizsgálják meg a tárgyat mellette. A normális gyermek, aki lassú és gondolkodik, egészen új gyermek típus. Ez a viselkedése mutatja, hogy uralni tud mozgásait és az ész irányítja minden cselekedetét.

A nevelés tehát főleg abban áll, hogy a gyermekeknek megfelelő környezetet adjunk, ahol jól meg lehet látni főleg azt, hogy mire hajlamos. A környezet első és leglényesebb kelléke az ágy. A mai gyermekágy börtönszerű korlátozás, kalitka, amely nem alkalmas a gyermek lelkisének fejlesztésére. A gyermeknek meg kell reformálni, különböző szempontból. Főleg nem szabad elsőtőlteni a szobát azért, hogy a gyermek tovább aludjon. A gyermeknek legyen meg a joga, hogy csak akkor alszik, amikor elfáradt és akkor keljen fel, amikor kedve van. A modernül nevelt gyermekeknek nincsen keretes ágyuk, hanem alacsony matracra fektetik, föléje nagy gyapjutakarót, amely alatt a gyermek kedve szerint alhatik és felkel amikor akar. Nem szabad unszolni a gyermekeket a lefekvésre, a napi játéka és a szabadon töltött órák, az egészséges levegő amugyis megteszik a magukét, a gyermek elfárad és magától is lefekszik, reggel pedig minden ébresztés nélkül felkel. Kipihentnek, frissnek, életerősnek érzi magát.

Hogy a gyermekekre leginkább emberi lények hatnak, akkor tapasztaltam, amikor négy-hat éves gyermekek közé behoztam egy négy hónapos csecsemőt. A kicsike kitűnő szíven volt, csendben fektet karjaimon és tágrányított szemekkel nézett az idősebb gyermekekre. A kicsiny teremtés hallgatása mély benyomást keltett reám és szerettem volna ezt az érzést átszáraztatni a gyermekekre.

Néztek csak, nem lármázik — mondottam — és tréfásan hozzátettem: Azt hiszem, senki közületek nem tudna ilyen csendben lenni.

A gyermekek meg voltak hatva és senki egyetlen megjegyzést nem tett, minőnyájan csodálkoztak.

— Milyen lassan lélekezik — folytattam — senki közületek ilyen lassan nem tud lélekezni.

A gyermekeket ez is megepte és visszatartották lélekezettük. Valóságban „hallani” lehetett a csendet. Nyilvánvaló volt, hogy a csecsemő magával hozta a csend atmoszféráját, ahogy azt ritkán lehet tapasztalni. Ezt a tulajdonságot ki akartam használni a gyermekek akaraterejének fegyelmzésére. Bizonyos távolságból nevéken szólítottam őket.

Azok, akik meghallották a nevéket, felém jöttek, de úgy, hogy semmiféle zajt ne okozzanak. Negyven gyermek volt a teremben és éreztem kellett, hogy egészen szókatlan türelmet tanusítottak. Egészen lassan jöttek felém, lábujjhegyen, nagyon vigyázva, nehogy hozzáérjenek valamihez. A gyermekek megmutatták a jó modort, a könnyedséget és a tartózkodó magatartást.

Nagyon fontos, hogyan használják a gyermekek a tárgyakat.

Nobel-díjas

Thomas Mann

József Egyiptomban

600 lap, nagy alak, füzeve 211 lej. A nagy trilógia utolsó kettős kötete. — Thomas Mann: Jakob, köteve 158 lej. József, köteve 158 lej. LMPAGE-nál Cluj. Postán utánvétel.

mekek kezéket. A kéz az az emberi orgánus, amely lehetővé teszi a környezet át alakulását. Logikus tehát, hogy a gyermek lelki fejlődését a kéz tevékenységéből itéljük meg. Meg kell figyelni, hogyan húzza ki a dugót a gyermek az üvegből. Könnyen, erőlködve, hirtelen, vagy lassan. Az építőszekrény még ma is a kéz munkájának egyik legjelentékenyebb eszköze. Itt azonban már sze-

repet játszik a gyermek kombináló képessége.

Lépcsőkre való kapaszkodás valószínűleg életforrása a gyermeki tevékenységnek. Felmennek, leereszkednek. A városi tereken játszó gyermek vigyáz magára a veszedelem pillanatában nem veszi el a fejét, ellentétben a borzalmas merevséggel, amelyet a felsőbb századok gyermekeinél tapasztalunk.

AZ UTOLSÓ ZSIDÓ

Írta: SALOM ASCH

II.

Egy éjszaka ágyában fekvő Monsieur Crémieux, de sehogyse jött álom a szemére. Már nem volt éppen fiatal és az elmúlásra gondolt. Közben fejébe ötlött: ha mint zsidó fogok meghalni, úgy elszállítanak Lyonba, ami felesleges kiadást okoz örökösöknek. Derék, becsületes emberek ezek: Monsieur Grave, a vejem, a város elektrotechnika és hajadon leányom, aki apjának a konyhadények eladásánál segít. Miért csinálják nekik fölösleges kiadásokat? Kikeresztelkedem, katolikus leszek és a városi temetőbe temetnek el, ahol összes többi polgártársaim nyugosznak. Ez olcsóbb és kényelmesebb. Igen ám — de mi történik a zsinagógával? Ha kikeresztelkedem, a zsinagóga nem lesz többé az anyám és elveszitem a jó raktárhelyiséget az én áruim, feleségem az övéi számára. És ki fogja a zsinagógát jó karban tartani? Bizonyára majd összedőldezik... Nem, nem így van az: a cipőt és az edényeket továbbra is ott fogom elraktározni — ki tilthatja meg ezt nekem? Hiszen oly hosszú ideig raktároztam ott az árut... És a zsinagóga engem illet, senkinek nincs joga elvenni tőlem, azt a szüleimtől örökölttem!

Másnap felkereste néhány barátját, a lelkész és közölte vele szándékát:

— Crouchon abbé, azért jöttem, hogy felvegyem a katolikus hitet. Tulajdonképpen én már régen katolikus vagyok. Az én felekezetenek nincsenek hozzátartozói a népszerűségben és egyedül képviselni egy felekezetet, nagyon drága mulatság. A legközelebbi rabbiátus Lyonban van... Azt hiszem... a legjobban teszem, ha általad, Crouchon abbé beirattatom magamat a katolikusok lajstromába... Midőn Crouchon abbé e szavakat hallotta, nyomtatékosan összevonta sima felső ajkát, elővette tubákos szeleccsét és erőteljesen szippantott, anélkül, hogy Monsieur Crémieuxot is megkínálta volna. Annak jele volt ez, hogy az abbé megharagudott. Monsieur Crémieux elcsodálkozva kérdezte magában: hogy mivel is vonta magára Crouchon haragját? A válasz nem sokáig késlett.

— És mi történik a zsinagógával? Ki fogja fenntartani? Ké legyen ezek után a zsinagóga? Válgék talán gazdálanná?

— A zsinagóga az én tulajdonom, amíg élek. A szüleim reám hagykoztak. Monsieur Crémieux a tulajdonjogát véte.

— Ezt nem vártam volna tőled! Ezt egyáltalában nem vártam volna tőled... Crémieux, egy ilyen derék, becsületes embertől, mint te vagy! Az abbé sajnálkozva rázta a fejét.

Monsieur Crémieux el volt képedve. De még mielőtt szóhoz jutott volna, hogy válaszoljon, az abbé kerekén megmondta neki véleményét:

— Neked nem szabad lehallani Izrael némes népének hitéről, annak a népnek a hitéről, amelyet az Atyauristen kiválasztott. Izrael maradékai nem fognak elkallódni — mondja a Szentírás. Te azonban azt akarod, hogy elkallódjék. Ezt nem vártam volna és éppen tőled nem vártam volna! Te, városunk köztisztelőben álló polgára, te akarsz ilyesmit tenni? Elhagyni őseid hitét és a zsinagógát, városunk büszkeségét? Nem, Crémieux, neked ki kell tartanod hited mellett éppen, mert a mi városunkban él! Izrael maradéka vagy te itt, akinek nem szabad elkallódnia, úgy, ahogy a Szentírásban írva vagyon — te nem változtathatsz meg hitedet, zsidónak kell maradnod és örököndd a zsinagóga felett, amelyet szüleid hagykoztak rád! — így szólt az abbé, jobbkézének két ujját felemelve, akárcsak a vasárnapi prédikációjánál.

A városban nemsokára megtudták, hogy Monsieur Crémieux a zsinagógát otthagya, át akart térni a katolikus hitre. És legnagyobb ámulatára vette észre Crémieux, hogy polgártársaihoz való viszonyában rosszabbodás állott be.

Sok, a finomabb körből való ur elfordította fejét, midőn üzlete előtt elhaladt, hogy ne keljen köszönteni. A jobb rétegekből való asszonyok kezdtek boltját elkerülni; s ha a szükség mégis rávitte őket hogy üzletelő lépjenek, úgy sajnálkozó fejrázások közepette adták tudtára nemtetszésüket Monsieur Crémieuxnek:

mieuxnek:

— Semmi jót nem lehet magáról hallani a városban. Az abbé elmondta legutóbbi vasárnapi prédikációjában, hogy őn dezertálni akart a mi zsinagógánktól. A mi városunk régi, szép zsinagógájától, amelyet a szülei hagytak magára.

Egy szép napon betelt a mérték. Monsieur Crémieux találkozott az uccán a polgármesterrel, az érdemes Monsieur Gravagne-val. Hajbókolva üdvözölte, de Monsieur Gravagne elfordult és megfenyegette ujjával, mintha azt akarta volna mondani: „Nem szép, nem szép!”

Hogy az érdemes polgármester rossz véleményvel legyen róla, ez több volt a soknál Monsieur Crémieux számára, ezt már nem nyelhetette le minden további nélkül. Odalépett a polgármesterhez és megkérdezte:

— Monsieur Cravagne, mit jelentesen ez? Mit vétettem én tulajdonképpen?

— Crouchon abbé elmondta neked, hogy nála voltál. El akartad hagyni hitedet és a miénkre áttérni, — ez éppenséggel nem szép tőled! Te vagy az egyetlen zsidó, aki megmaradtál városunkban, mint a mi régi, szép zsinagógánk őre és most dezertálni akarsz. Nem szép, Crémieux, egyáltalán nem szép!

— De hát azt se tudom, hogy kell imádkozni. Ki tudja, mióta nem tartottak benne istentiszteletet! És a vallásomról is keveset tudok, mindent elfelejtettem.

— Az mindegy, te hivatalos személyiség vagy, városunk egyetlen zsidója, neked nem szabad elhagynod hivatalodat. A te dolgod az, hogy őrizd a zsinagógát, a régi, szép zsinagógát, amely városunkban áll. Még csak nem is gondolod tisztességesen. Az abbé beszéli, hogy a Szentírások nincsenek rendben tartva nálad a zsinagógában. A többi rituális eszközöket is elhanyagoltad és raktárhelyiségekbe hasznárod a zsinagógát, cipőd és edényeid számára. Ez nem szép. Monsieur Crémieux, a zsinagóga a város tulajdona!

Ez tulsok volt Monsieur Crémieuxnek.

— Senkinek sincs beleszólása abba, hogy gondozom és a zsinagógámat. Senkinek semmi köze ahhoz, amit teszek. Ez az én zsinagógám — szavainak alátámasztására Monsieur Crémieux mellére ütött — szülem hagykozták reám és azt teszem vele, amit akarok. Ha úgy tetszik, imádkozom benne és ha úgy tetszik, cipőimet és edényeimet őrzöm benne, ebbe senki ne szóljon bele. Még ha katolikus leszek, akkor sem adom oda. Alomban sm jutott eszembe, hogy a zsinagógámat reátok testáljam. Inkább felgyujtom mind a négy sarkánál.

— Akkor börtönbe kerülsz.

— Rajtam ne keressen senki semmit, a zsinagóga engem illet, engem, engem, az én boldogult szülem hagyták reám, senki sem veheti el tőlem! — Monsieur Crémieux ismét mellére ütött —, ha nincs több zsidó, nincs zsinagóga.

Felindultan és felháborodva tért haza Monsieur Crémieux, kitöltötte haragját feleségén és leányán és eközben ugyanazt a mondatot mormolta, amelynek értelmét senki sem érthette a házbár: pas de Jisuv, pas de synagogue! Aztán vette a kulcsokat és átment a zsinagógába. Az előcsarnokban lábával rugta félre a felhalmozott cipőket és edényeket, miközben néhány tányér és tál darabokra tört és felment a lépcsőn, a felső emelvényre, ahonnan az egész helyiséget áttekinthette. Néma pusztaság tárult eléje a női karzat kis, elracsózott imafülkéin keresztül. Az előimádkozó magas almorja üresen állott. De mégis, mintha valaki éppen ott állt volna elült volna, éppen akkor, midőn Crémieux benyitott. Odakint már lement a nap, a zsinagóga összes sarkából árnyékok röpöntek el. A tarka ablaküveg a tóraszekrény alatt ezerrvi színárnyalatban csillogott, szivárványszínű poroszlopok törtek át rajta és estek rézsútt a helyiségre.

A zsinagóga csendes volt és üres. Monsieur Crémieux csak saját lépteinek kongását hallotta, amelyek oly tompán visszhangoztak, akár egy üres cső egyik végétől a másikig. Lejött a lépcsőn, majd ismét felment a második szor is, harmadszor is, anélkül hogy egyáltalán tudta volna: miért jött ide és mit akart.

Fellépett az almorhoz majd ismét lejött, majd a tóraszekrény elé lépett és férvonta

a függőnyt. Midőn az elsárgult tóratekeresket megfakult, beporosodott koponykékben maga előtt látta, gyermekeinek régen elfelejtett emlékezete öbret fel benne: gyertyák, énekeszó és fehér imaköpenyek vonultak fel szeméi előtt. Odoszorította arcát a tóratekeresekhez és felkiatott:

— „Oh, Dieu d'Israel! Oh, Dieu d'Israel!”

Azután jobbával a szívére ütött:

— Az anyám a zsinagóga, az anyóm, nem igaz Dieu d'Israel?! És nem fogom odaadni a keresztényeknek n'est ce pas, Dieu d'Israel... Az én zsinagógámat, az én zsinagógámat! Midőn a tóraszekrény előtti lépcsőn lejtött, már egészen sötét volt. A fekete árnyak, amelyek nappal, ha valaki a zsinagógába lépett, a sarokban bujtak el, most előmerészkedtek és láthatatlan, halott karjaikban tartották az egész termet. Az árnyékból csak a masszív, óhollandi függőcsillárok konturjai bontakoztak ki és itt-ott felcsillant a falon egy-egy beranyozott héber felírás.

Monsieur Crémieux visszaméltta arra a különös esetre, midőn ő és elhunyt nagybácsija az összes halotti lámpákat meggyújtották. Hogy is hívták ezt a napot? O, most jut eszembe — engesztelő nap, jomkippur. Igen, jomkippur. Talán éppen ma van jomkippur, ma éjjel? Miért ne? Ez a nap mindig nyárutóra esett.

Lázasan sietett haza Monsieur Crémieux és feleségének legnagyobb csodálkozására kijelentette, hogy ma este nem eszik vacsorát, csak vizet iszik:

— Ma zsidó ünnepnap van, amikor másnap délig ételt nem, csak vizet szabad magunkhoz venni.

Azután vett egy üveg olajat, elment vele a zsinagógába és megtöltötte az összes halotti lámpákat. Egy szüette imaszekrényben imaköpenyre akadt, magára borította és egyedül járt fel és alá a kivilágított zsinagógában... Ettől kezdve gyakran ismételte meg Monsieur Crémieux ezt a ceremóniát. Valahányszor csak kedve szottyan, jomkippur ünnepelt. A kisváros lakói ámulva látták, mint világitja meg olajlámpák komor fénye az ő régi, elhagyott zsinagógáját. A meggyújtott halotti lámpák között azonban az utolsó zsidó járt fel és alá, imaköpenybe burkolva és szüntelenül mormolta: Dieu d'Israel! Monsieur Crémieux betartotta szavát.

Midőn öreg és beteg lett és közeledni érezte végét, egy éjszaka elment a zsinagógába jomkippur ünnepelni. (Igy nevezte az ő szertartását). Ezuttal több olajat öntött a mécsekbe és hosszabb kanócot mártott beléjük. Sokáig járt fel és alá ezen az éjszakán, imaköpenybe burkolva és érthetetlen szavakat mormolt maga elé. Távozása előtt olajba mártotta imaköpenyét, majd felfüggesztette a nyitott tóraszekrény elé, az égő lámpák mellett, amelyeket ezuttal nem oltott ki.

Gondosan lezárta a zsinagógát.

Midőn másnap reggel még pirkadatok felébredt és ablaka előtt az égő imaházat látta, végső erejével fenyegetően nyujtotta ki karjait és viaszárga ajkain diadalmas mosolylyal mormolta:

— Pas de, pas de Synagogue!
Ezek voltak utolsó szavai
(Vége.)

No. 630/936.

Pályázati hirdetés

Az Ardeal-Bánati Országos Izraelita Iroda Elnöksége ezennel pályázatot ír ki:

1. A Dr. Eisler Mátyás Alap kamataiból való jutalmazásra oly hazai rabbik és rabbi-jelöltek részére, akik alábbi két tétel valamelyikét kidolgozzák és bíráló bizottság véleménye szerint jutalmazásra ajánlatnak.

I. tétel: A vallásparancsolatok hatása a zsidóság életére.

II. tétel: A zsidók története Ardealban az eddigi adatok alapján.

2. A Dr. Vértés Adolf Alap kamataiból való jutalmazásra oly hazai tanítók, tanárok és jelöltek részére, akik alábbi két tétel valamelyikét kidolgozzák és a bíráló bizottság véleménye szerint jutalmazásra fognak ajánlatni.

I. tétel: Hogyan lehetne megszerettetni a zsidó iskolát a zsidó szülőkkel?

II. tétel: A zsidó tanítószágnak zsidószelemű továbbképzése.

Pályadíjak: I. díj 2000 lei. II. díj 1000 lei, külön-külön mindkét Alapból.

A pályamunkák 1. de legfeljebb 2 iv terjedelműek lehetnek, géppel írva, a szerző nevével tartalmazandó és jellegével ellátott zárt borítékkal. — A pályázati határidő 1937 május hó 31. mely időpontig küldendők be a pályamunkák alulírott Országos Iroda Elnökségének (Oradea, Palatul Vultur III. Dr. Adorján Armin elnök) kezéhez.

Az Országos Iroda Elnöksége jogosult lesz a pályanyertes és a netán dicsérettel jutalmazott munkákat akár kinyomatlan évkönyvében, akár kulturelőadásaiban során felolvastatni.

Cluj—Oradea, 1936. november 15.
Lax Salvador
főtárhár.
Dr. Adorján Armin
elnök.

HIE

Radio
C
In
1937
Cons
nál Piata Uniri

— Lapunk legközelebbi ünnepi mellékletét a jövőre megjelenő időben jelenítjük meg.

— Elfogták a székelyországi rabbi-restiből jelentik: V. Köt, aki szüleit daraboltta és ládákba kötötte, amikor Cseréség tegnap a gyilkos 150.000 lejre lett, hogy Constantinescu Ada Sogo nevével utasították a cernăușeni sikeresült ártalmatlan autót érkező diákokra, hogy szombatra a ahol vasárnap gyanakodott, hogy elment megtekinteni szatáróban fogták a restibe szállítják, a tanak vele.

— DECEMBER LET. Az Egyesült sereg Bucurestibe fordulóján, decemberkor a polgári és katonai részvételű lesz az ortodox zsidó nagytemplom hitk. tagjai, hogy számban jelenjenek meg.

Lányok az

— Vérés katonai Newyorkból jelentik: kormány hivatalos levezető zendülés ember vesztette. Számos letartóztatottak közül van fivére, valamint szülei.

— Bazu Cantacuzescu zett. Bucurestiből tegnap Moszkvában szovjetek repülőgépet követ fogadták a repülőgéppályán sokkal együtt a oroszországi szakaszon.

— Újabb sikert elért a zsidó ügy. Vasárnap délután a zsidó iskolát a Blau Ariens Continental táncosgorán is eladta a werker Klára cluj tancokat mutató sikerének oroszlan werker Klára táncok tehetségben igen. Baba táncainak be nem táncok stílus kelletésével lett a nek részese.

— Zsidó zenekart jelentik: Pár hónap csendben kezdte a zsidó zenekar, a zenészeket magától utóbbi időkben megszerelésnek elől Mendelssohn zongkari kísérettel, W köremlüközése me egyesület egyébké anyagi támogatást tudja az egész támogatását is. A Szegő Jenő szerző A brasoni zsidó igen tehetséges F

HIREK

Radio Columbia Ingelen
1937. typ.
Constructio-
nál Piata Unirii 31. Telefon: 93.

Lapunk legközelebbi száma a közbeszó nemzeti ünnep miatt csütörtökön reggel a rendszer időben jelenik meg.

Elfogták a szülőgyilkos diákok. Bucarestből jelentik: Vasile Constantinescu diákok, aki szüleit meggyilkolta, fejével felarabolta és ládába csomagolta, tegnap elfogták, amikor Cernautiba érkezett. A rendőrség tegnap a gyilkos egyik barátjától, aki 150.000 lej helyezett letétbe megtudta, hogy Constantinescu Cernauti felé vette útját. Ada Sogo nevű barátjával együtt. Azonnal utasították a cernauti ügyészséget, amelynek sikerült ártalmatlanná tenni a Hotin felől autón érkező diákok. Constantinescu kijelentette, hogy szombaton érkezett meg Cernautiba ahol vasárnap reggel mulatott. Mivel gyanakodott, hogy leleplezik, autót bérelt és elment megtekinteni Hotin és Lipcanit. Viszszatérben fogták el. A gyilkost ma Bucarestbe szállítják, ahol helyszíni szemlét tartanak vele.

DECEMBER 1-I ISTENTISZTELET. Az Egyesülés és a román hadsereg Bucarestbe való bevonulásának évfordulóján, december 1-én délelőtt 11 órakor a polgári és katonai hatóságok képviselőinek részvételével ünnepi Istentisztelet lesz az ortodox zsidó hitközség Paris utcái nagytetromában és felkértek a hitk. tagjai, hogy azon minél nagyobb számban jelenjenek meg.

JÖN:

Lányok az intézetben?

Vérés katonai zendülés Columbiában. Newyorkból jelentik: A quitol (Columbia) kormány hivatalosan jelenti, hogy egy bvalogezred zendülési kísérlete alkalmával 29 ember vesztette életét és 69 megsebesült. Számos letartóztatást eszközöltek. A letartóztatottak között van Velasco Ibra, a volt elnök fivére, valamint számos külföldi is.

Bázu Cantacuzino Oroszországba érkezett. Bucarestből jelentik: Bázu Cantacuzino tegnap Moszkvába érkezett, ahol Alkmis, a szovjetek repülőparancsnoka és Ciuntu román követ fogadták. Cantacuzino megtekintte a repülőgépyárat és az orosz aviatikusokkal együtt kijelöli földközúti utjának oroszországi szakaszát illetve utvonaltát.

Ujabb sikert aratott a KKL műsoros teadélutánja. Vasárnap délután ismét zsufozásig telt zsidó ifjúsággal a Palace kávéház nagyterme, ahol a KKL műsoros teadélutánját rendezték. A kitünő hangulatot sokban fokozta Blau Arien Baba gyermektáncművész Continental tánca és Spitzwalzer-e, előbbi zongorán is előadta és énekelte, valamint Feuerwerker Klára cluji táncanár, aki modern táncokat mutatott be. A teadélután műsora sikerének oroszlanrésze mindenesetre Feuerwerker Klára táncanárót illeti. Egyrészt a tehetségben igen sokat fejlődött Blau Arien Baba táncainak betanításával, másrészt a modern táncok stílusa és minden szépsége érzékeltetésével lett az erkölcsi és anyagi sikernek részese.

Zsidó zenekar Brasovban. Tudósítónk jelenti: Pár hónappal ezelőtt a legnagyobb csendben kezdte meg működését Brasovban a zsidó zenekar, amely az összes brasovi zsidó zenészeket magában foglalja. A zenekar az utóbbi időben minden idejét első nyilvános szereplésének előkészítésére fordítja, amikor Mendelssohn zongoraversenyét adják elő zenekari kísérettel, Weisz Ilona zongoraművész közreműködése mellett. A brasovi zsidó zenegyület egyébként a hitközség erkölcsi és anyagi támogatását élvezi, de maga mögött tudja az egész brasovi zsidó társadalom támogatását is. A zenekar szervezése körül Szegő Jenő szerzett elévülhetetlen érdemeket. A brasovi zsidó zenegyület karmestere az igen tehetséges Fischer Vilmos.

A francia radikális szocialista párt nem akar elszakadni a népfronttól

Daladier beszéde a kormány programjának megvalósításáról. Thorez a japán-német szerződés háttéréről

Párizs, november 30. Daladier hadügyminiszter tegnap egyik pártgyűlésen kijelentette, hogy a radikális szocialista pártnak nincs szándékában a népfrontot meggyengíteni, illetőleg attól elszakadni, ha a kormány megvalósítja programját. Ezt a programot azonban napról-napra jobban fenyegeti a veszély — jelentette ki a hadügyminiszter — de nemcsak az utóbbi időben, hanem már jóideje állandóan a programtól való eltérés veszélye fenyeget. Franciaországnak erősnek és hatalmasnak kell lennie, mert csak így védhető meg a nemzetek békéje. Ezuán kijelentette, reméli, hogy minden köztársasági érzelmű

francia hazája megvédése érdekében egyesülni fog.

Párizs, november 30. (Rador.) Thorez kommunista képviselő tegnap a népfront egyik gyűlésén beszélt és azt állította, hogy a német-japán szövetség nem más, mint ürügy a szovjetek elleni támadás előkészítésére. A spanyol kérdéssel foglalkozva kijelentette, hogy a Blum-kormány szerencsétlen kezdeményezése folytán Franciaország kénytelen megőrizni semlegességét. Véleménye szerint a kormány eltávolodott a népfront programjától, amelynek ragaszkodásától függ a kormány békepolitikája.

Öngyilkos lett egy cluji szabómunkás az egyik gőzfürdőben

Sárgaságban szenvedett az öngyilkos Kovács Gyula és ezért határozta el magát végzetes tettere

Cluj, november 30. Megdöbbentő öngyilkosság történt az egyik cluji gőzfürdőben. Tizenegy óra tájban kopott öltözetű munkásember állított be a fürdőbe, kabint kért, majd bezárkózott a fürdőszobába és a fürdősnő, az ajtó előtt elhaladva halotta, amint a vendég a vizet megeresz-tette.

A fürdőben sok vendég volt délelőtt és délben, de szobák állandóan ürültek, úgy, hogy az elfoglalt fürdőasszonynak hosszu ideig nem tűnt fel, hogy a 2-es számú szoba vendége, már órák óta van a kabinban.

Délután félhárom óra tájban, a kabinok közötti folyosón elhaladó asszony észrevette, hogy a folyosón az egyik kabinból víz folydogál ki. Rövidesen megállapította az asszony, hogy a víz a kettes számú kabinból folyik ki, amelyből még mindig halatszott a víz egyenetlen csorgása.

JÖN:

Lányok az intézetben?

Az asszonynak hirtelen eszébe jutott, hogy a vendéget már délelőtt 11 órakor beengedte és azóta bent még folyton folyt a víz, kopogtatni, majd dörömbölni kezdett, majd, hogy senki sem válaszolt, a fürdőszolgát hivatva, aki betörte az ajtót.

Az ajtón behatoló asszony és szolga elé megdöbbentő látvány tárult: A fűtőtest csövezetére, a vendég teljesen felöltözve, egy zsineggel felakasztotta magát. A teli kádból pedig egyre folyt ki a víz a padlóra.

A fürdő személyzete azonnal értesítette a rendőrséget, honnan Bárbos szolgálatos rendőrtiszt szállott ki, a hatósági orvos

és a szolgálatos ügyész.

Az orvos a beállott halált konstatálta. Megállapították, hogy az öngyilkos sárgaságban szenved, valószínűleg már igen hosszu idő óta és nincs kizárva, hogy ez készítette öngyilkosságra.

A halott zsebében személyazonossági igazolványt találtak, amiből megállapították, hogy Kovács Gyulának hívják, 44 éves, Aron Florian ucca 8. szám alatt lakik, szabómunkás, a Neumann cég alkalmazottja. A rendőrség ezután megállapította, hogy családos ember, kisgyereke van, igen régóta szenved betegségében, amit nem gyógykezeltetett, hosszu idő óta buskomorságban szenved, és feleségének gyakran beszélt öngyilkosságról.

Az öngyilkos Kovács egyik zsebében levelet találtak. A levelet kusza, odavetett betűkkel gyorsan firkálta a kis cédulára, valószínűleg mielőtt felakasztotta magát, a fürdőben. A levél Boschán Gézának, a Neumann cég tulajdonosának szól és a következőket tartalmazza:

„Boschán ur! 18 évi hűséges munkásság után fordulok Önhöz ezzel a levéllel. Meg-

JÖN:

Lányok az intézetben?

tettem, amit meg kellett tennem. Kérem Boschán ur viselje gondját feleségemnek és gyermekemnek, amíg valami munkát találnak. Ezt az utolsó kívánságomat nem tagadhatja meg.”

Aláírás a levél végén nem volt. Az ügyészség elrendelte az öngyilkos hullájának beszállítását a bonctani intézetbe.

ROYAL slágermozgó.

Ma, kedden premier!

DOUGLAS FAIRBANKS jr. és DOLORES DEL RIO világsikere:

ÖLTEM!

Izgalmas! Érdekes! Elegáns!

Egy beteg munkanélküli kérelme. Ma délután bentjárt nálunk Ferenczi József 50 éves géplakatos, aki arra kéri a jó embereket, járuljanak hozzá operációjának költségeihez. A klinikán nemrég megoperálták, de újabb operáción kell keresztülmennie, hogy egészségét helyrállítsák. Ennek költségeihez azonban 400 lejre volna szüksége, amit munkaképtelen lévén, nem tud előteremteni. Adományokat továbbít az Uj Kelet kiadóhivatala.

Országos vásár. Jibou községben (jud. Salaj) december 9-én országos állatvásár, december 10-én országos kirakodó vásár lesz.

Arverés. 358 értékes olajfestmény, pasziel, modern és antik rézkarc, akvarell stb. darabonkénti árverése f. hó 4-5-én délután 1/2 óráig (péntek-szombat) Str. I. G. Duca 3. tüzlethelyiségben.

Karácsony előtt kapják meg fizetésüket a vasutasok. Bucarestből jelentik: A CFR vezérigazgatósága intézkedett, hogy a karácsonyi ünnepekre tekintettel a vasuti alkalmazottak fizetését december 15-18 között folyósítsák anélkül, hogy bármilyen levonásokat eszközölnének. Azoktól, akik előleget vettek fel, januárban vonják le azt. Akiknek hátralékos követelésük van, azt is megkapják december 18-22 között. A még lenem-vont bírságokat eltörlik.

Az emésztőszervek megbetegedéseinek kezeléséül reggelenként 1-1 pohár természetes „Ferenc József” keserűviz abszolút megbízható hashajtó. Az orvosok ajánlják.

Eisikovits Miksa: Chaszid táncok zongorára. Megrendelhető Moravetznél Timisoara vagy bármely zeneműkereskedésben.

SZÜLÖK! GYERMEKEK!

SZERDÁN

délután 3, 5 és 7 órakor a

Thalia Mozgóban

2 órát teljesen betöltő nagy

Micky Maus

és **Silly Simphonie**

(színes)

mikulás-

előadás

Egységés helyár Lei 15.

Traviata Pia Iggyvel a cluji Operában. Vasárnap este zsufoit ház előtt Verdi: Traviata című operáját adta elő a cluji opera Pia Iggyvel a főszerepben. Violetta szerepében a vendégművész csillogó énektechnikája, pompás játéka, de nem utolsó sorban csengő szopránja maradék nélkül érvényesült és hozta ki mindazt, amit a nagy olasz zeneszerző művében megőrkített. Pia Iggy alakítása eddig a legkézeltebb, amelyet a cluji Opera színpadán a Traviata Violetta szerepében láthattunk. A telt ház közönsége az egész előadás tartama alatt hosszasan és melegen ünnepelte a kitünő művészt. Pia Iggy mellett azonban meleg sikere volt Pulca Jonel dr-nak, aki Alfred szerepében állandóan fejlődő, meleg tenorjáról és játék-készségéről tett tanubizonyosságot, valamint az apa szerepében T. Moarcasnak, akit a második felvonásban énekel szőlőjáért — de stílusos játékért is — zugó nyitászni taps jutalmazott. A kitünő előadást a mellékszereplőkön kívül méltóan egészítette ki a kórus, tánc- és zenekar, amelyek élén Saveanu dr karmester kitünően látta el feladatát. (—)

Orvosi hír. Dr med. Wollheimer József operateur, szülész-nőgyógyász magánrendelését megkezdte. Piața M. Viteazul 14 sz., I. em. Rendel. d. u. 2-5-ig.

Köztudatban élő verszomjaz Nero és az igaz. „A rossz, amit ember tesz, tulúli őt, a jó gyakorta sirba száll vele.” Ez a shakespearei idézet lehetne mottója Weigall monumentális Nero könyvének. A nagy angol történettudós nem igazolni akarja Nerot, az első század elvetemült római császárajának legelvetemültebbjét, akit pogány és keresztény történetírók egyaránt az emberiség szégyenének, szörnyetegének, fenevadának neveztek, hanem azt akarja megertetni a jelenkorral, hogy nálánál semmivel sem külön elődei és utódai közül miért éppen Nero emléket bélyegezte meg felebbeszethetlenül a történelem. A probléma, amelyet Weigall részben lélektani, részben politikai motívumokkal világít meg, végtelenül izgalmas és módot ad rá a tudósnak, aki egyben a szónak is művésze, hogy felidézze az olvasó előtt a dekadenciába hanyatló római udvari élet fülledt pompáját. Megmutatta, hogyan alakult az alexandriai életformákért rajongó Nero befolyása alatt a puritán császárváros az ókor Párizsává. Megmutatja, hogyan száll szembe a régi, rideg erkölcsökhöz ragaszkodó arisztokrácia a Nero által teremtett új viszonylatokkal s hogyan kergeti bele intrikáival Nerot olyan kegyetlen intézkedésekbe, melyek alaptermészetétől különben teljesen távol állanak. És közben láthatatlanul aláaknázza a birodalmat az ugyancsak Azzsiából beszivárgó kereszténység, melynek terjedését Nero kegyetlen kegyetlen eszközökkel megakadályozni. Régi ellenségei mellé újakat szerez, amíg végül is minden ellene lázad és el kell pusztulnia. Arthur Weigall: Nero c. könyve a regényes történelem és a történeti regényírás kitünő mesterműve. Athenaeum kiadásban, kitünő kiállításban 380 lapon füzve 139.— Lei minden könyvkereskedésben, vagy Lepage-nál Cluj. Kérje az Athenaeum újdonságok teljes jegyzékét.

St. Zweig:

Maria Antoinette

két kötet. Prop. kiadás. 570 lap, füzve 99 lej LEPAGE-nál Cluj. Postán utánvétellel.

Cristalin és Tropic a legmodernebb minőségűek az 1959/701 számú amerikai Patent szerint a legjobb Preservatív 5 évig eláll.

UJ KELET Legújabb hírek

Ünnepi program december 3-án

(Elsőoldali cikkünk folytatása)

Cluj, november 30. Mint jelentettük, december 3-án, csütörtökön 30 jügoszláv és 30 cseh képviselő érkezik Clujra, akik Bucurestiből való visszatértükben szakítják meg utjukat Transilvania fővárosában. Velük együtt érkezik Clujra a francia katonai misszió is. Az állomáson a város, az egyetem, a tiszti kaszinó és a nemzeti színház képviselői várják a vendégeket, akik délelőtt 11 órakor az egyetem aulájában gyűlnek össze, ahol Stefanescu Goanga rektor üdvözli őket. Utána a város nevezetességeit tekintik meg, majd délelőtt a tiszti kaszinóban tiszteletükre rendezett banketten jelennek meg. Délután négy órakor a Nemzeti Színházat látogatják meg, ahol előadást rendeznek a tiszteletükre, majd az esti órákban ülnek vonatra. Ebből az alkalomból a vendégek országainak nemzeti színeibe öltöztetik a pályaudvart és a Reg. Ferdinand uti Somes hidat. A jügoszláv és cseh képviselők clujli látogatása egyik újabb bizonyítéka lesz a kisantant államok népei barátságának.

Zárva lesznek az üzletek december elsején

CLUJ, november 30. Hétfőn, a délutáni órákban a vármegyei prefektúra rendelete alapján a rendőrség közölte a kereskedőkkel, hogy ma, december elsején teljes munkaszünetet kell tartaniuk. Így ma az egész városban zárva lesznek az üzletek.

Bucurestibe jön Smygl Ryz lengyel marsall

—BUCURESTI, november 30. A Rador távirati irodája azt a szenzációs hírt közli, hogy Ryz Smygl lengyel marsall a legközelebbi napokban Bucurestibe érkezik. A lengyel katonai és politikai kiválóság romániai útja egyike Antonescu varsói tárgyalásai eredményeinek.

96 ezer lejt loptak el a postán egy clujli kereskedőtől

CLUJ, november 30. Hétfőn a délutáni órákban vakmerő zsebtolvajlás történt a clujli főpostán. Egy ismert üzlet tulajdonosnője 96 ezer lejt akart postacsekkel átutalni. Míg a csekk kitöltésével elfoglalta, ismeretlen tettes ellopta az ablakpárkányra helyezett 96 ezer lejt tartalmazó pénzköteget. Az uriaszony feljelentésére Antonescu postaigazgató azonnal lezáratta a kijáratokat és mindenkit megmozdított, de eredménytelenül. A rendőrség bevezette a nyomozást.

Mindent bevallott a szülőgyilkos diák, de barátjáné megóra akarja vállalni a tettet

Cernauti, november 30. Mint lapunk más helyén megírtuk, Cernautiban letartóztatták Constantinescu diákokat, aki Bucurestiben meggyilkolta saját szüleit. Első kihallgatását Cernautiban ejtették meg, ahol, miután kerestékérdések közé fogták, kijelentette: Meggyilkoltam szüleimet, én is meg akarok halni". A gyilkos barátjáné, Adelina Solomon, a szomszédos szobában volt és hallotta Constantinescu vallomását. A nő átrohant a másik szobába és így kiáltott: „Nem tudja, hogy mit beszél, ő nem bűnös, én vagyok a bűnös”. Később kijelentette a rendőrtiszteknek, hogy mindent be fog vallani Bucurestiben. A szülőgyilkos diákok és barátjáné különvontan szállították Bucurestibe ahol azonnal a Str. Abrudba fogják őket szállítani helyszíni szemlére. Azt akarják, hogy Constantinescu rekonstruálja borzalmas tettet.

Hazaérkezett Varsóból Antonescu

December 10-ikén tart utjáról expozét a külügyminiszter

Bucuresti, november 30. Tegnap délután 5 órakor Bucurestibe érkezett Victor Antonescu külügyminiszter Varsóból jövet. Az állomáson Victor Badulescu külügyi államtitkár, a minisztérium főtisztviselői és Pominski herceg, a bucuresti lengyel követségi tanácsos fogadták. Antonescu elbeszélgetett a megjelentekkel, majd 6.30 kor felkereste Tatarescu miniszterelnököt, akit azonnal tájékoztatott utjának eredményeiről. Az este folyamán Antonescu azután Badulescuval dolgozott. Ma valószínűleg királyi kihallgatásra megy a külügyminiszter.

Egyébként Antonescu varsói útjával foglalkozva a Curentul így ír: A varsói siker új, tevékeny együttműködés távla-

taít nyitja meg számos téren, amiről Antonescu december 10-én tartandó expozéja során beszámol.

Varsó, november 30. (Rador.) Az összes lapok részleteket közölnek a román-cseh-szlovák kulturális együttműködésre vonatkozó egyezményről. Közlik Antonescu nyilatkozatát, valamint a hivatalos közleményt is. Számos lap közli az uralkodó, Mihály vajda és Antonescu képeit. A Czas című lap a román-lengyel kapcsolatokról cikkezik és méltatja Ion Bogdan, valamint Iorga munkásságát. A Wiczor Warszawski cím alatt „Románia díszé — az asszony” több képpel illusztrált cikket közöl.

Felmentette az esküdtszék Arabella Armasescut

Dramai jelenetek között hirdette ki verdiktjét az esküdtszék

BUCURESTI, november 30. Ma délután Arabella Armasescu perében Vasiliu Cluj, a magánvadász képviselője szólalt fel és kegyetlen vádakat hangoztatott Armasescu asszony ellen. Ebben az időponiban lépett a terembe Stravolca ügyvéd, az asszony elvált férje, aki tenyerébe hajtott fejjel hallgatta a magánvadász beszédét. A jelenet a közönségben nagy feltűnést keltett. Az ügyész utolsó felszólalásában szigorú büntetést kér. A védelem részéről az utolsó szó jogán Costachescu szólalt fel, aki azt állította, hogy dr. Voda Timoceanut a közvélemény is elítélte és ezzel a közvéleménnyel együtt kéri Arablescu felmentését.

Öt óraker az esküdtek tárgyalásra vonultak vissza. Az egész közönség felmentő itéletet várt és ez nem is késett sokáig, mert hat órakor hirdette ki a verdiktet, mely szerint a felvetett két kérdésre: meg akarta-e ölni a vádlott Timoceanu dokort és hogy szándékos-e volt a sebesítés, az esküdtek nimmal válaszoltak.

A feleletek alapján az elnök a vádlottat felmentettnek nyilvánította. Az ítélet kihirdetésekor a vádlott nevetőgörcsöt kapott, a közönség pedig percekig kezesztül tüntető módon adott kifejezést örömeinek. A vádlottat tiltól fegyverviselésért pénzbírságra ítélték.

Mi lesz holnap?

Háboru vagy béke? Élet vagy pusztulás? Eltűnik a föld? Erre felel H. G. WELLS—KORDA SANDOR óriásfilmje a

Mi lesz holnap?

Litvinov és Molotov szerint a német-japán egyezmény mögött titkos katonai szerződés áll

Litvinov és Molotov nagy beszédei a szovjetek kongresszusán a háborus veszélyről, az új orosz alkotmányról, a spanyol polgárháborúról és Szovjet-Oroszország katonai erejéről

Modern emberevőknek nevezte Molotov a nemzeti szocialistákat

Moszkva, november 30. (Rador.) A Tass-ügynökség jelentése szerint Litvinov külügyi népbiztos a szovjetek kongresszusán beszédet tartott. Kiemelte az új alkotmány demokratikus jellegét és azt állította, hogy a 26 európai állam közül a demokratikus szabadságjogokat legfeljebb 10 országban tartották tiszteletben és a többi fasiszta vagy fél-fasiszta diktatura alatt él. A szovjetunió mégis kiáltványt intéz fasisztaellenes blokk alakítására, dacára annak, hogy a fasiszmus külpolitikai tényezővé vált.

A fasiszmus tevékenysége súlyos fenyegetést jelent, nem a szovjetunió számára, amelynek nincs szüksége szövetségekre,

hanem más államok számára.

Szimpatidáját fejezi ki Madrid köztársasági védelmezői iránt. Mivel a fasiszmus nem talált szövetségesekre a Népszövetség tagjai között, azon néhány államhoz fordult, amelyek szintén támadó célokat követnek. A német-japán szerződés létrehozatala 15 hónapot vett igénybe, mialatt egy japán tábornok és egy magyaruru német diplomata állandó érintkezésben álltak egymással. A közzétett közlemény csak álca, amely mögött titkos egyezmény áll. Ez a titkos szerződés nem is tartalmazza a „kommunista” szót. A külügyi népbiztos így fejezte be beszédét:

December

8

Josef Schmidt

egyetlen hangversenye a

Davila Színházban

Jegyek elővételben Főtéri kioszk és Magyar Színház.

„A szovjetunió biztonsága nem függ írott szövegektől, mert elég erős magában is.” Támadás esetén (Szovjet-Oroszország mint bevetetlen vár fog mutatkozni amelyen meg fognak törni a fasiszta tenger összes hullámai.

Ma Molotov, a népbiztosok tanácsának elnöke szólalt fel a szovjetek kongresszusán és kijelentette, hogy az új alkotmány tökéletesíti a szovjetunió demokratizálását. Csúpan egyetlen dolog van korlátozva az új alkotmányban: a kommunista pártot kivül más törvényes pártot nem lehet alakítani.

A spanyol polgárháborúról beszélt az mondotta Molotov: „Teljes szívünkkel és lelkiünkkel azok mellett állunk, akik a fasiszta reakcionáriusok ellen harcolnak”. Molotov az a vádolta a fasiszta államokat hogy beavatkoznak más államok belügyeibe. A japán-német szerződésről szólva azt spanyolfalhoz hasonlította amely mögött titkos annektálási tervek rejtőznek a szovjetek ellen.

A nemzeti szocialistákról ezt mondta Molotov: „Igazán megérdemlik, hogy modern emberevőknek nevezzük őket”.

A nagy német néppel szemben azonban csak baráti érzelmekkel viseltünk és tiszteljük azt. A fasiszta és fél-fasiszta urak eltávoznak a Népszövetségből, amikor az nem bátorítja háborus kalandjaikat. Mi viszont azt akarjuk, hogy a Népszövetség a legnagyobb sikerrel óvja meg a népek közti békét. De ezt őszintén akarjuk. Békés munkánk és a szovjetunió békéje megvédése érdekében azonban csakis saját erőnkben bízhatunk. Jól fel kell hogy fegyverezzük magunkat. Ezáltal az ellenség nem engedheti meg magának, hogy vicceljen velünk.

Tokió, november 30. (Rador.) A német-japán kommunistaellenes paktum megkötése után, mint a lapok hírül adják, a hatóságok újabb intézkedéseket terveznek a kommunizmus elfojtása érdekében. A Miyaco című lap szerint a rendőrség be fogja tiltani a „népfront” szó használatát. A lap azt is tudni véli, hogy a hatóságok alaposabb ellenőrzésnek fogják alávetni a munkáskörök tevékenységét.

Eden szerint nem jött létre katonai szerződés Japan és Németország között

London, november 30. A parlamentben Eden egy képviselőnek válaszul kijelentette, hogy Németország és Japan között semmiféle katonai szerződés nem jött létre és semmilyen titkos szerződést nem kötött egymással a két ország. Az angol kormány ellől minden olyan tendenciát, amely két táborba akarja osztani a világot, különösen ha ez ideológiai alapon történik.

Maniu megbetegedett Bucurestiben

BUCURESTI, november 30. Maniu, aki vasárnap este érkezett Bucurestibe, megbetegedett. A volt miniszterelnök láza 38 fokra emelkedett és az orvosok azt tanácsolták, hogy ne hagyja el szobáját.

FRATERNITAS R. T. CLUJ NYOMASA

CENZURAT

Taxa postala plátite in num. No. 224718,929.
10. Telefon: Havonta 110, évre 600, egé földre: Havon félvre 12, egé átések díjsza KELET az e dóság egyetor Cikkeink utány rás megjelölésé

Fényes a föld Arad

Az uralkodó államok sz

Ma érke

Bucuresti, decer zászló- és virágdió egyesülését az ökl gell órákban meg gell, hogy végign tási ünnepséget. hazafias egyesüet löttek a Victoriei királyi tribün vár tenc órakor megé majd a diplomácia kiüldöttség Mittelh a cseh-szlovák par goszláv szkuptsina Száz ágyulövés

A felvonulás ut beszédet mondotta. — Felavattuk m vatva lesz emléke azoknak dícsőségé nak áldozatára, ak egy eszmény betel ráció célja és ösztö Husz éve mult a gek, a nemzetet eg harcba indultak ez zunk tehát azok é ték életüket, hogy egyesült országban azok emlékezetet megvalósították adózzunk elsősorba nak, Ferdinand ki

— A multban emeltek, hogy eg egy hódítás nagys diadalivet egy nem emeltük, de főleg az egész világnak megteremtése nem hanem kitörlése az zados igazságtal azon nép gyermeké kenyserítették. — Bennünket j teremtsük mindaz és óhajtottak. De a feladat: megöriz amit annyi áldo utján értünk el. M örökség ez. Egye

A törvényhozó gek között ünnepe az egyesülés évro delegáció, a jügos menti kiküldöttek viselők és szenáto léssel fogadták. S üdvözli elsőnek a arra, hogy Jugos napon ünnepi eg Emlekezetet továbbb proklamálták Alb az Okirálysággal nép e proklamáció antantot alkotó ál den alkalommal k a három állam eg erejükkel meg fog betelenségét. Ho kódését megerősít